

ERDÉLYI GAZDA

Osiraképes, tavalyelőtti tengeri vetőmag!

96% csirázott, megtekinthető!

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(Hirdője: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürögnyel: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügylet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdaktól jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a legjobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékozóul, közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

Gazdakkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért, munkadíjat fel nem számít

A társaság gazda-feleinek minden megbízás, vagy ügylet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgönyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,

(mintaraktár)

melynek keretében a legelsőrangú hazai szolid gyárak összes készítményei láthatók.

96% csirázott, megtekinthető!

Osiraképes, tavalyelőtti tengeri vetőmag!

BCU Cluj / Central University Library Cluj 1010

A véletlen általunk már számtalan embert tett szerencsésé, miért is ajánljuk, hogy alábbi szerencse-naptárból születése- vagy névnapja mellett jelzett számú sorsjegyet mielőbb postautalványon megrendelje.

Szerencse-naptár.

Ezen szerencsenaptárban foglalt osztálysorsjegyek csakis

Királyfi és Társa
bankházában kaphatók
Budapest, VI, Andrásy-ut 60.

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 16998	1 106507	1 92834	1 78922	1 106586	1 16965	1 40062	1 80197	1 106512	1 81872	1 32937	1 92835
2 92837	2 78921	2 78934	2 84528	2 16986	2 106506	2 07509	2 78946	2 32903	2 106544	2 16989	2 106597
3 80193	3 106582	3 92814	3 106543	3 16959	3 106509	3 16995	3 92837	3 106575	3 78910	3 16957	3 92817
4 32903	4 48339	4 16992	4 25384	4 78934	4 92817	4 92822	4 106507	4 78907	4 106594	4 92822	4 32940
5 16959	5 32925	5 106552	5 78909	5 78903	5 78942	5 106559	5 32922	5 92825	5 55270	5 92814	5 106577
6 16979	6 92835	6 52473	6 107509	6 106571	6 32903	6 106575	6 16959	6 102462	6 32935	6 78909	6 16997
7 55612	7 52500	7 32921	7 48330	7 92824	7 92837	7 106570	7 92804	7 16993	7 48339	7 106582	7 42701
8 92808	8 10650	8 52482	8 42706	8 92839	8 32923	8 16979	8 32931	8 92831	8 92828	8 16969	8 78934
9 48330	9 32931	9 106541	9 52488	9 92828	9 106540	9 52475	9 84509	9 42709	9 81881	9 78937	9 48338
10 80181	10 55619	10 52480	10 55622	10 78910	10 40056	10 78910	10 55284	10 52482	10 78922	10 48330	10 102469
11 106509	11 78946	11 32923	11 92842	11 78921	11 32936	11 16957	11 32909	11 81889	11 106586	11 42726	11 106527
12 81872	12 32909	12 102457	12 102468	12 40062	12 55612	12 106586	12 78909	12 92808	12 32922	12 52469	12 92825
13 32937	13 16957	13 92804	13 52455	13 81886	13 102468	13 48338	13 16965	13 78942	13 55283	13 16992	13 32935
14 52475	14 92839	14 106540	14 32922	14 48337	14 106577	14 55283	14 40051	14 40056	14 16986	14 106573	14 92837
15 106570	15 106516	15 78907	15 84515	15 106596	15 106528	15 32940	15 52455	15 16995	15 102457	15 32923	15 16993
16 78909	16 16986	16 16969	16 78937	16 106575	16 52492	16 48330	16 106508	16 102464	16 40073	16 16998	16 81889
17 106597	17 78942	17 84524	17 102472	17 102462	17 16997	17 78903	17 78903	17 106575	17 84528	17 32913	17 52480
18 40073	18 92825	18 55605	18 16989	18 52474	18 84515	18 107517	18 32921	18 55276	18 52492	18 102468	18 92834
19 16997	19 81869	19 106583	19 48330	19 106527	19 106597	19 92842	19 55270	19 16979	19 92848	19 81886	19 92804
20 32923	20 106506	20 48337	20 80182	20 106516	20 16969	20 92825	20 32935	20 52488	20 92839	20 106555	20 102464
21 81881	21 48338	21 42726	21 106544	21 32935	21 78937	21 106573	21 52473	21 106571	21 80182	21 106506	21 32936
22 106527	22 78942	22 52492	22 55276	22 32925	22 55622	22 48339	22 25384	22 106516	22 106540	22 80181	22 106596
23 106552	23 102464	23 92845	23 32903	23 81869	23 32922	23 32913	23 52500	23 106541	23 52474	23 92842	23 106571
24 92848	24 52455	24 78910	24 32931	24 106594	24 92834	24 92834	24 84511	24 32817	24 106583	24 42709	24 106594
25 106555	25 106575	25 48339	25 78942	25 92808	25 78907	25 102469	25 48337	25 32925	25 48338	25 102462	25 52473
26 32936	26 106512	26 32913	26 106573	26 80193	26 92850	26 16989	26 55605	26 102472	26 106570	26 40072	26 106508
27 107517	27 16965	27 92828	27 92804	27 52469	27 84509	27 92845	27 16998	27 16969	27 78921	27 16995	27 40051
28 84511	28 32940	28 55270	28 32937	28 32921	28 106575	28 106543	28 78942	28 102469	28 16965	28 52455	28 52475
29 102472	29 106571	29 16993	29 16993	29 78909	29 52500	29 106512	29 92824	29 106509	29 106507	29 55284	29 92850
30 52474	30 106586	30 106586	30 32909	30 52480	30 78921	30 106555	30 92822	30 78934	30 16959	30 106543	30 106552
31 52469	31 80197	31 80197	31 80197	31 46339	31 46339	31 16992	31 102457	31 92834	31 92834	31 92834	31 92845

Kérünk azonnali megrendelést, mert ezen számok hamar elkelnek.

Első huzás már május 22. és 23-án.

A 6 huzás alatt 110,000 sorsjegy közül 55,000 nyer, összesen 14 millió 459,000 koronát.

Árak az I. osztályra: I (egész sorsj.) 12 kor., I (fél sorsj.) 6 kor., I (negyed sorsj.) 3 kor., I (nyolczad sorsj.) 1 kor. 50 fill.

KIRÁLYFI és TÁRSA BANKHÁZA

a magy. kir. szabad. osztály-sorsjáték főelrusító helye.

BUDAPEST, VI. Andrásy-ut 60. szám.

JENNER-PASTEUR INTÉZET

Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 20. sz.

Az állatorvos urak gyakorlatára ajánljuk az alábbi ojtóanyagokat, melyek elősmert tudományos módszerek szerint, saját laboratoriuunkban készülnek Dr. Pertik Ottó egyetemi tanár felügyelete alatt. Az ojtóanyagok hatékonyságukra, tisztaságukra, eltarthatóságukra mindenkor előzetesen kipróbáltatnak.

Lépfene ellenes ojtóanyag

Spóravaccin
ELŐNYEI:

- Az anyag állandósága.
- Az anyag eltarthatósága.
- Az ojtóanyag tisztasága.
- A kiváló védőképesség.

Gyógyító szérum

A lépfenétől megbetegedett állatokat — idejekorán alkalmazva — megvédi a veszélytől.

Hirtelen járvány esetén alkalmazva védőoltás céljából: azonnal immunizál. A vész tovatérését megakadályozza.

Tuberkulin

oltásra kész, higitott állapotban.

Árak: —

Lépfene elleni védőoltás:

1 szarvasmarha beoltása	24 fillér.
1 ló beoltása	24 „
1 birka beoltása	12 „

Lépfene szérum:

1 szarvasmarhára	1 korona
1 lóra	1 „
1 birkára	10 fillér.

Anyagaink megrendelhetők akár nálunk, akár képviselőnkél:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL
1100. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZ.

Sertés Orbáncz ellen

Szérumos ojtóanyag
ELŐNYEI:

1. A finomabb sertésfajok jobban tűrik, mint a Pasteur-féle anyagot. Nem okoz utólagos megbetegedést.
2. Előnyösen használható a 6 hónapnál idősebb sertések ojtására, amelyek különben Pasteur anyaggal kezelve kellemetlen utókövetkezményeknek vannak kitéve.

II.

Pasteur-rendszerű ojtóanyag

Alkalmas a durvább fajtákra és a 6 hónapnál fiatalabb sertések beoltására.

Gyógyító szérum

Az orbánczban megbetegedett sertéseket 1—2 óra alatt biztosan megmenti a veszélyből.

Ha megdondoluk, hogy egy esztendő alatt közel 15,000 sertés pusztul el hazánkban, melyeket eddig nem tudunk megmenteni, minden orvos bizonyára örömmel üdvözli ezt az új szert, amikor csekély áron egy nemzeti vagyont mentünk meg.

OJTÓANYAG

Sercegő üszök ellen

folyékony állapotban, ojtásra készen.

Árak: —

Sertésorbáncz elleni védőoltás:

1 sertésre való Pasteur-féle ojtóanyag 12 fill.	
1 sertésre való szérumos ojtóanyag 50 kilóig	24 „
1 sertésre való gyógyító szérum	50 „

TUBERKULIN:

1 drb. szarvasmarha részére 2 éven alul 30 fill.	
1 drb. „ „ „ 2 „ felül 45 „	
Sercegő üszök 1 szarvasmarhára való	20 „

SZILÁGYI BÉLA

könyv- és zeneműkereskedése

Budapest, IV. ker., Károly-körút 26. szám.

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe a hazai és külföldi irodalom legjelesebb termékével felszerelt nagyválasztékú könyvraktárát. Vidéki megrendelések a megrendelés beérkezése után azonnal a legnagyobb figyelemmel intézettek el. Részletes könyvjegyzéket és irodalmi értesítőket kívánatra bérmentve ingyen.

Részletfizetésre is beszerezhető az „Olaszország Remekai“

című diszmű és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. 2 remek diszkötésű album-alakban nagy negyedrétfőmájú kötet. — Szerkesztette: Boress Vilmos. — Bolti ára a remek diszműnek 70 korona, havi részletek 5 korona.

A Magyar Könyvkiadó Társaság

kiadásában remek kiállításban a következő művek jelentek meg és nálunk kaphatók:

Adomagyűjtemények:

Kóser adomák Izrael népének. Elmondja a Kis Kohn	50 fill.
Oj Wie kóser, oj wie fajn. Zafos zsidóadomák	50 „
A Kátsa cigány Adomái	50 „
Legjobb magyar adomatár	50 „

Canon Doyle: Sherlock Holmes

kalandjai. Detektív-történetek — A ki egyőzte Sherlock Holmest és egyéb detektív-történetek — A Kings-gylandi re tély és egyéb detektív-történetek	50 „
--	------

Galdos Perez: Az apáca. Regény 50 „

Gorkij Max m: Egy büntett és egyéb történetek 50 „

A csavargók és egyéb elbeszélések 50 „

Hajléktalanok Elbeszélés 50 „

Goroa M.: Párisi szerelem. Detektív-élmékek a párisi „Bunkrónikából“ 50 „

Pierre Louys: Aphrodite 60 „

Sienkiewicz Henrik: Dráma a falun. Művészszerelmek Elbeszélések 50 „

Nyomorból a halálba. Elbeszélés 50 „

Tolstoj Leo gróf: A házasság regénye 50 „

Trencz Frigyes élete és családaltos kalandjai 50 „

Valamennyi kötet fényes diszkötésben is kapható, kötetenkint 1.—kor.

Bakos:

Az elektromosság a gyakorlatban.

Elektrotechnikai kézikönyv.

Függelékül: Az elektromos energia átvitele drót nélkül és Marconi találmánya, 148 ábrával. És számos nélkülözhetetlen kézikönyv minden elektrotechnikus, gépész és szerelő részére, valamint vállalkozók használatára. Ára fűtve 5—kor., vászonkötésben 6.50 kor.

Schmid Távírási kalauz

a magy. kir. posta- és távíró-segédtsztek és kiadók távírószakbeli kiképzésére, tekintettel a gyakorlati szolgálatra, 248 ábra és kezelési mintával, ára 6.50 kor.

Röptében a nagyvilág körül.

A világ kiváló városai, tájainak és műalkotásainak fénykép-gyűjteménye, több mint 400 remek fénynyomatú képpel, Timár Szaniszló magyar-rázó szövegével. Remek diszkötésű album, 20 kor. helyett 8.—kor.

Körösi László:

Egyiptom művészete.

Negyedrétalaku diszmű, remek diszkötésben. Tartalma: A Nilus. Panteon. Fáraók. Szentírás. Építés. Képtaragás. Képirás. Műipar. Zene. Irodalom. 13 kor. helyett csak . . . 6.—kor.

Petőfi Sándor összes

költeményei 1105.

hazai művészek rajzaival, fényes diszkötésben, a legolcsóbb és legszebb ajándékmű, ára csak 1.—kor.

Régi magyar és latin könyveket és képeket a legmagasabb árakon

készpénzért vásárol

Szelinski György

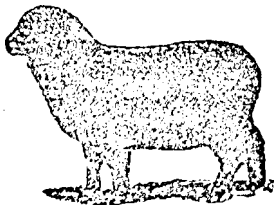
cs. és kir. egyetemi könyvkereskedése és antiquariuma

WIEN, I. Stefansplatz 6.

Egyetlen és legrégibb magyar könyvkereskedés és antiquarium Bécsben.

RITKA és keresett könyvekről, régi magyar nyomtatványokról, látképekről és arcképekről szóló IX. számú könyvjegyzékünket kívánatra díjtalanul és bérmentve küldjük. 1095

16 métermázsa

raczka

jutányosan

eladó.

gyapju

Czim a kiadóban.
(1002.)

Ponyva és zsákgár

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST,

IV., Deák Ferenc-utca 3. szám

Angol királyné szálloda mellett.

Sürgöncim:
Elsinger Budapest.

VIZMENTES PONYVÁK ELISMERT KITŰNŐ, ELPUSZTITHATATLAN MINŐSÉGBEN

Kazal, gép-, kocsi- és repceponyvak.

Tarpaulin-Drill-

ZSÁKOK

kender varrással
LEN VARRÁSNEKŰL

KARTELEN KIVÜL, LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

VIZMENTES SÁTRAK. ESŐKÖPENYEK, KENDER-TÖMLŐ.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskednek határozottan

Elsinger gyártmányt kérni. (1089.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetési dijak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Egy szomorú kép. <i>Éber Ernő</i>	213
A baromfi-kolera elleni védekezés.	214
A talaj termőerejének fokozása. II. <i>Dr. Muraközy Károly</i>	215

Tárca:

Erdély szőlészeteinek fénykora és alkonya a 19-ik században. II. <i>Fekete Pál</i>	214
--	-----

Kisebbszakközlemények.

Hazai lapszemle.	218
--------------------------	-----

Egyleti élet:

Meghívó.	219
------------------	-----

Vegyes közlemények

.	219
-----------	-----

Hirdetések

90-100% csiraképes tengeri (1002.)

ez idén ritkán fordul elő, de t. vevőim érdekében. idején gondoskodtam ily magas csiraképes-ségű vetőmagnak való tengeri beszerzéséről és így azon helyzetben vagyok, hogy 10 kilótól kezdve bármely mennyiségben, waggonszámra is, a következő fajokat jutányos áron szállítom:

alcsuthi, cinquantino, pignoletto, legkorábbi székely, bánáti sárgaszemű, magyar sárgaszemű, magyar fehérszemű, páduai fehérszemű, lófogu fehérszemű, lófogu sárgaszemű.

Mintákat, előnyajánlatokat kívánatra szívesen küldök.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari magkereskedése

Budapesten.

Egy szomorú kép.

Egy világhírű angol író, *Rider Haggard* mesteri tollal írta le a mai kor leghatalmasabb birodalmának, Angliának mezőgazdaságát. Két hatalmas kötetben vázolja az angol mezőgazdaság helyzetét s ez a helyzet az ő leírásában elszomorító, lesújtó. Számúzve van ebből a leírásból a napfény, a derű, mintha az angol városóriások füstös köde borítaná el az Egyesült Királyság mezőit is. Lehet s valóban úgy is látszik, hogy a jeles regényíró túlságosan sötéten látta hazája mezőgazdaságának helyzetét s túlságosan tragikusan fogja föl Anglia jövő sorsát; de kétségtelenül megállapítható mégis az, hogy ennek a végtelenül gazdag birodalomnak mezőgazdasága elpusztult s a gazdasági foglalkozás csaknem egészen megszűnt rajta létezni.

Milyen az az Anglia, melyet a XIX. század hagyott a XX. századra? Sok vidéke elnéptelenedett. A szántóföldekből a fényűzés, sport telepei lettek. Nemsokára egész Anglia egy nagy vadaskert lesz, melyben az emberek a nagy városok falai közé szorulnak, míg a szabadban csak a vadak és vadőrök fognak maradni. Már nem a föld élteti az embert, hanem az ember a földet. Azok az emberek akik még mezei munkát folytatnak, lurkók vagy hülyék. Így írja ezt le az angol író s ha a hazája sorsa fölött való aggodás miatt sokban erősen túloz is, talán túlságosan komoran, de semmiesetre se hamisan fosti meg a valóban lehanyaglott angol mezőgazdaságnak képét.

És ebből a sötét, szomorú képből nagy tanulságokat olvashatnak le azok, a kik látni és tanulni akarnak. Olyan ez, mint a természetet festő irodalom, vagy az életet ábrázoló színjátszás. A kik szerelmes királykisasszonyokról, csörgedező patakokról akarnak csak olvasni, azok undorral fordulnak el a természetet rajzoló művektől. A kik csak az élet gondjaitól fölvidulni, vagy ha az életben igen jól megy dolguk, a könnyzacsokókat kissé működtetni akarják, azok a szavalást és siránkozást keresik a színpadon. De azok, akik az életet úgy szeretik, amilyen, akik a természetet minden

formájában akarják ösmerni, akik a valóságot akarják mindig meglátni s a kik az igazságot kutatják mindenben, azok a *Rider Haggard* nagy művéből is értékes tanulságokat fognak majd kihámozni.

Mert az kétségtelen, hogy Angliában egy olyan ország megtestesülését láthatja a világ, mely ország azt hitte, hogy a pénz gyűjtésével mindennek eleget tesz s ebben a hiedelmében ki hagyta apadni, nemcsak, hanem segített betönni a természeti erőnek azon forrását, melyre rettenetesen nagy szüksége lesz valamikor. Minden erejét iparának fejlesztésére fordította, minden eszközzel világkereskedelmét építette föl, minden hatalmát gazdagságának fokozására vetette latba. Nem vette észre, hogy a védtelen, támogatástól és munkásaitól megfosztott mezőgazdaság eközben elcsenevezedett, elsorvadt. És ma már az angol mezőgazdaság az angol fogyasztást még századrésnyire sem képes kielégíteni.

Igaz, Anglia ipari fejlettsége ma már óriási, kereskedelme a világ minden részéről beszerzi a szükséges élelmi szereket, gyarmataiból hatalmas tengeri flottája szüntelenül szállítja azt, ami az anyaország megélhetéséhez elég. De ma már Anglia közvéleményére ólomsúlylyal nehezedik az a kérdés, hogy mi lesz Angliából egy háború esetén; mi lenne, ha az ellenséges haderő elzárná Angliát a gyarmataitól. Ez a ma diadalmas világbirodalom összedölné, mert saját mezőgazdaságát el hagyta veszni, el hagyta pusztulni.

Az enyészet, a pusztulás képe mindig szomorúsággal tölt el; de gondolatokat szabadít föl. Az angol mezőgazdaság szomorú helyzete nagy tanulsággal szolgál a többi nemzeteknek.

Megtanulhatjuk belőle mindnyájan, hogy a mai viszonyok között a mezőgazdaság nem az a termelési ág, melyet szabadjára kell bocsájtani, melyet engedni kell, hogy éljen meg úgy, ahogy a maga erejéből tud, melyet védtelenül ki lehet szolgáltatni a nagy világversenynek. Megtanulhatjuk belőle, hogy az ipar protekciója csak egy bizonyos határig terjedhet és sohase törjön a mezőgazdaság létérdekei ellen, sohase legyen olyan túlzott, hogy miatta a

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest V., Alkotmány-u. 31.

Szállítja a Jenner-Pasteur-intézet ojtóanyagait és szerumait, melyek a tudomány legújabb vívmányainak alkalmazásával elsőrendű szakerők által **Pertik** professzor felügyelete alatt készülnek. 1006.

Lépfene ellen: 1 birka ojtása 12 f., 1 ló vagy szarvasmarha ojtása 24 fillér.
Sertésorbáncs ellen: 1 sertés szerumos tartós ojtása 24 f., 1 sertés Pasteur-féle ojtása 12 fillér.
Sürgős esetekben fertőzött állományokban és megbetegedéseknél azonnali immunizálásra és gyógyításra gyógyító szerumok.

— Az anyagok eltarthatók! — Hatásukat nem veszítik! — Biztos védelmet nyújtanak! —

Serczegő üszög ellen: 1 szarvasmarha 20 fillér.

Tuberkulint: 1 szarvasmarha 2 éven alulinak 30 f., 1 szarvasmarha 2 éven felülinek 45 fillér.

mezőgazdaságot szükségképpen el kelljen hanyagolni.

Mert kétségtelenül igaz az, hogy az ipar fejlődése, erősödése fejlesztően, üdvösen hat ki a mezőgazdasági termelésre; de ha az ipari fejlődést, erősödést a mezőgazdasági érdekek elhanyagolásával, fölládozásával lehet csak elérni, akkor nagyon drágán lesz megfizetve az ipari gazdagság.

És ne feledjék el soha a közgazdasági ügyek intézői azt, hogy az egyes országok közgazdaságának fejlődését nemcsak általános igazságú közgazdasági elvek befolyásolják, hanem az egyes országok speciális viszonyai is s ne feledjék el azt sem, hogy vannak elavult theóriák is, melyeknek követése ma káros és veszedelmes lehetne.

Nagyon érdekesen fejtegette a francia agráriusok vezére, *Méline* a francia gazdák körében azt, hogy ma ugyanolyan elvekre alapozni közgazdasági politikánkat, mint 1870—75-ben, az tévedés lenne. Ameddig újonnan kibontakozott országok versenye nem létezett, addig állt az a tétel, hogy minél jobban kifejlődik valamely országban az ipar, minél inkább benépesednek a városok, annál nagyobb haszon lesz ez azon ország mezőgazdaságának. De mióta a távolságok akadályait a közlekedési eszközök tökéletessége leküzdötte és a mezőgazdasági terményeket könnyen, olcsón és óriási tömegekben hozzák az öreg Európába: már nem a helyi mezőgazdaság az, mely a városi fogyasztás megnövekedéséből, az ipartelek megszorodásából a hasznot húzza, hanem az olcsóbban termelő idegen mezőgazdaság. S ahol ez ellen nem védekeznek, ott a mezőgazdaság vesztes lesz a versenyben. Példa rá Anglia mezőgazdasága.

Nos, ha a közgazdasági theóriák el-

avulására jó példa is a *Méline* nyilatkozata, az kétségtelen, hogy nálunk az ipar még minden lehető eszközzel fejlesztendő, de kétségtelen az is, hogy a mi mezőgazdaságunkat is meg kell azért védeni az olcsóbban termelő országok, különösen Amerika és a Balkán versenye elől.

Különösen Amerika az, mely gabona termelésünk jövedelmezőségét nemcsak rendkívül leszállította, de határozottan veszélyezteti is. Hiszen az utolsó 30 év alatt a gabonaárak a magyar-osztrák monarchia piacain a következő mennyiségekkel *estek*: búzánál 7.60 K., rozsnál 3 K., árpánál 1.60 K., zabnál 2.20 K., tengerinél 3.30 K. métermázsánként s ezt az árhanatlás megmagyarázza azt, hogy e 30 év alatt Amerika gabonaterülete 26 millió hektárról 64 millió hektárra nőtt föl, míg a szállítási költségek Chicagótól Liverpoolig az 1870—79. évek 6.50 K. métermázsánkénti átlagáról az 1890—1901. évek 2.80 K. átlagára csökkentek. És Amerikában még mindig vannak szűz területek és a szállítási költségek még mindig csökkennek.

Az a kép, mely a Rider Haggard nagy művéből élénk tárul, elég elriasztó lehet a közgazdasági politikusok részére világszerte. Ma még nagy és büszke Anglia, mert iparcikkeivel elárasztja a világot s mert gályái a világ minden részéről hordják neki az eleséget. De ma már magában Angliában is sokan vannak, a kik tartanak tőle, hogy Anglia egy háború esetén el lehetne zárva az élelem forrásaitól s akkor az a nagy Anglia nagyon-nagyon kicsi lesz s az emberek a pénzeszsákok mellett szűkölni fognak az éhségtől. S mindez azért, mert Anglia közgazdasági politikája abban merült ki, hogy az ipar mesés föllen-

dülését, a pénz óriási hatalmát segítette elő tűzzel-vassal s ugyanakkor a mezőgazdasággal mit sem törődött, engedte azt nyomorogni, tönkremenni.

A mai nyugateurópai kereskedelmi politikai irányzat már értékesíti az angol mezőgazdaság komor képéről leolvasható tanulságokat. Nagy ipari államok, mint Franciaország, melynek évszázados nagy gyáripára van, mezőgazdaságát mégis már évek sora óta védelemben részesíti; Németország, melynek ipari föllendülése az utóbbi években egészen csudálatos fejlődést mutatott, most elérkezettnek látta az időt mezőgazdaságának vámokkal való hathatós megvédésére. És a mi új vámtarifánk is mezőgazdaságunk megvédésére alkalmas tételeket tartalmaz s ennek a védelemnek a kereskedelmi szerződésekben is benne kell lenni.

Eber Ernő.

A baromfi-kolera elleni védekezés.

Mult számjainkban közöltük és kommentáltuk azt a nagyfontosságú rendeletet, melyet a földművelésügyi miniszter a baromfi-kolera elleni védekezés tárgyában kiadott. Itt közöljük a rendeletnek mellékletét képező és gazdáinkat szintén nagyon érdeklő *Utmutatás*-t:

Utmutatás

a baromfi-koleráról (*baromfityphoid*) és az ellene való védekezés szabályairól.

I. A betegség jellege és elterjedése.

A baromfi-kolera igen könnyen átterjedő ragadós betegség, amely a házi szárnyasokra, nevezetesen tyukokra, gyöngytyukokra, libákra és kacskákra veszélyes és csalszem kivétel nélkül elhullással végződik. Az egészséges baromfi-állományok befertőzése leggyakrabban az újonnan beállított beteg baromfival történik. Ezenkívül terjedhet ez a betegség az ugyanazon betegségben elhullott baromfi, valamint az élő vagy leölt beteg tyukok, libák, kacskák stb. ürülékei, továbbá zsigerei, vére, tollai, nemkülönbben tojásai és egyéb hulladékai által. Egészséges baromfi befertőzése

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

Erdély szőlészetének fénykora és alkonya a 19-ik században.

Irta: Fekete Pál.*

II.

1860. Zeyk József most báró, gombási birtokán Alsófehérmegyében, gyümölcsösét kitűnő fajokkal állította be s ernyedetlen szorgalom s kitartással szemezte. Szőlőjébe behozta Franciaországból gróf Odártól a Sauvignon-d'ore és Sauvignon-rose szőlőfajokat, továbbá Badacsonból több mint 40 faj asztali szőlőt, végül a Carbenet-Sauvignon és Carbenet-frankot, melyeket a zeykfalvi és oklosi szőlőjében ültetett el, hol felséges vörös bora hálálta meg fáradozásait.

1864. A borászat terén váratlanul tűnt fel Paget János, ki br. Wesselényi Ferenc és br. Bornemissza János társaságában beutazva Franciaországot, hozta be szőkefalvi birtokára a Sauvignon-Blanche és Semilion-Blanche fehér

* Hátrahagyott írása.

Szerk.

borszőlőket, nemkülönbben a Carbenet, Merlot, Málbek és Verdót szőlőfajokat, melyeknek Szőkefalván termelt borai később a párisi világkiállításon minden tekintetben versenyeztek az eredeti francia borokkal s a díszes aranyérmét nyerték. Paget János később az olasz Rizlingbor-szőlőt is behozta, innen terjedtek el Alsófehérmegyébe Gróf Mikó Imre szilvási szőlőjébe és gr. Teleki Domokos celnai szőlőjébe.

1866. Paget János az erdélyi arisztokrácia közreműködésével részvényekre szervezte a most is fennálló pince egyletet, hová elsőben behozták a Rajna mellől Mérer András borászt oly célból, hogy ottan a birtokosok által beállított borok értékét egy választott bizottság határozza meg. Azóta ezen egylet átalakult borkereskedelemre

1865. Az előbbieik példájára báró Apor Károly Tófalván állított 30 hold Rajnai Rizlingest, melynek bora a királyi asztalra került. Ugyancsak ő létesített Backa-Madarason, Maros-Torda megyébe hat hold Tramin, Mező-Sályiba, Torda Aranyos megyébe hat hold Sauvignon, Semilion Blanche szőlőket Pagettól.

1867. Gróf Bethlen Géza Szakálban, Torda-Aranyos megye, 30 hold Sauvignon-Blanche és Semilion Blanche, Carbenet, Olasz-Rizling s mintegy 20 faj csemegészőlőt. Pomológiája kitűnő, elsőben Tisza Lászlótól szerzett fajokból, később mint szenvedélyes pomologus minden újdonsággal gazdagította szép gyümölcsészetét.

1867. Ugron János Haranglában, Kis-Küllő megye, 10 hold R. Rizlinget.

1868. Vita Sándor ugyancsak Haranglában két hold fehér és szürke burgundit (Pineau Blanche és Gris) szőlőket, melyek felséges bort adnak.

1868. Gróf Haller Jenő Balázstelkén 2 hold Muscat-croquante és Alexandriai muskotály, 1 hold Tramin és Rusendic.

1869. Báró Bornemissza József Gógán-Váralján két hold M. croquante és M. Alexandriai, 2 hold fehér és szürke burgundit, melyek kitűnő boraikkal díszlenek.

1870. A radnóthi uradalom 8 hold Olasz-Rizlinget, két hold Croquante és Alexandriai muskotályokat.

1871. Mócson Kolozsmegye, Hosszú József 10 hold R. Rizlinget.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árut és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007)

bekövetkezhetik akkor is, ha az olyan úton, legelőn, patakokban vagy pocsolyákban megfordul, a melyeket beteg szárnyasok előzőleg használtak.

II. A baromfi-kolera ismertető jelei.

A baromfi-állomány befertőzését mindenekelőtt a hirtelen bekövetkező elhullások mutatják. Libák, tyúk és kacák stb nem ritkán a nélkül is elhullanak, hogy rajtuk feltűnőbb betegedési tüneteket lehetett volna észlelni. Alapos vizsgálat során azonban az első elhullási esetek bekövetkezésekor észrevehető, hogy néhány állat bágyadt és szomorú, tollazatukat felborzolja és szárnyaikat lefogatva tartják, nagy szomjúságot mutatnak, nem ritkán hányanak és bűzös hasmenésben szenvednek. Ürülékük eleinte pépes és fehérsárga, később nyálkás, zizenyős és zöld.

III. Védekezés a betegség fellépése ellen.

A baromfi-kolera behurcolásának a következő elővigyázati szabályok alkalmazásával lehet elejét venni:

a) az idegen, főleg a külföldről behozott szárnyasok hozzászerezésének megelőzésével,

b) a háztartásban leolásra kerülő idegen baromfi-hulladékaiknak a fertőzést kizáró módon való eltávolításával,

c) a baromfiaknak távollátásával olyan utaktól, legelőktől, patakoktól stb., a melyeket idegen baromfiak használnak,

d) baromfi-kereskedőknek az udvaroktól való távollátásával.

Ha idegen baromfi beszerzése (pl. tenyésztési célra) el nem kerülhet, tanácsos azt hat-nyolc napon át elkülönített helyen elzárva tartani és a régi állomány közé csakis akkor bocsátani, ha a jelzett idő alatt semminemű betegedési tünetek nem mutatkoztak. Ez az elővigyázat annál is inkább ajánlatos, mert a már netán befertőzött állatok egyideig még egészségeseknek mutatkozhatnak.

Elővigyázati intézkedés gyanánt figyelembe jöhet még a védőojtás is.

IV. Intézkedések a baromfi-kolera kitörése alkalmával.

A megbetegedett baromfinak gyógyszerekkel való kezelése rendszerint eredménytelen és ez okból nem ajánlatos. Sokkal célszerűbb a megbetegedett állatokat azonnal leolni és a fertőzést kizáró módon eltávolítani, mert gyógyulásuk csak egyes ritka esetben áll be.

Az egészségesnek látszó állatokat a betegetől és a betegyanusaktól okvetlenül azonnal el kell különíteni és külön helyiségekben elhelyezni. Az egészséges baromfi részére olyan etető és itató edényeket kell használni, a melyeket a beteg állatok nem használtak.

Az elhullott és leolt beteg baromfit minden részével (a tollakkal is) együtt — a mennyiben az a fertőzést biztosan kizáró módon technikai (Kafildesinfektorban) feldolgozás útján nem értékesíthető — el kell égetni, vagy pedig a dögterem oly mélyen elásni,

hogy a sűrű oltott mészzel leöntendő baromfi-hullak legalább egy méter magas földréteg takarja. Nagyon veszélyes a baromfi-hullak eltakarására a trágyagödöröket vagy trágyadombokat használni, mert a baromfi-vesz fertőző anyaga a trágyában hosszabb ideig megtartja a fertőzőképességét, minek folytán a betegség újabb kitörésére nyújthat alkalmat.

Ha a fertőzött udvarban az összes baromfi elhullott vagy leolett (s ez a legajánlatosabb eljárás) avagy ha az utolsó elhullási, leolási vagy gyógyulási eset óta nyolc nap letelt, mindazon helyiségeket, a melyekben a beteg baromfi elhelyezve volt, továbbá — a mennyire csak lehetséges — mindazokat a tárgyakat is, a melyekkel a beteg baromfi érintkezésben volt, a fertőző anyagtól alaposan meg kell tisztítani.

Erre a célra legalkalmasabb a következő eljárás: a) az ürülék, az eleségmaradványok és az összesöpört szemét elégetendő, vagy pedig oly módon, mint a vészben elhullott baromfi elásandó (lásd a IV. pont harmadik bekezdését);

b) a padló, az ajtó, a falak, az ülőrudak, az etető- és itató-edények forró szódaluggal (három kilogramm mosósóda 100 liter vízre) alaposan megtisztítandók; rossz állapotban lévő és csekély értékű tárgyakat legcélszerűbb elégetni.

A föld és homoktalaj, a mennyiben lehetséges, legalább 10 centiméter mélyen kiásandó és a kiásott talaj éppúgy, mint az ürülék és a szemét (az előző a) bekezdés szerint) a fertőzést kizáró módon eltávolítandó.

Az usztatómedencék, a víz kibocsátása után alaposan kitisztítandók;

c) a kitisztított ólak jól kiszellőztetendők s ezek után

d) a padló, a falak, az ajtó stb. mésztejjel (öt kilogramm oltatlan mész 100 liter vízre) bemeszelendők.

A talaj termő erejének fokozása.

Irta: Dr. Muraközy Károly műegyetemi tanár.

II.

E számításból az is kitűnik, hogy az istállótrágya nitrogénben gazdag és aránytalanul szegényebb foszforsavban, azért különösen ennek a növényi táplálónak a mennyisége az, a melyet az istállótrágyában pótolni kell.

A növényi táplálónak azért fogadtak el fontos tényezőnek, mert a kifejtett növényben, illetőleg hamujában mindig meg lehet találni azokat. Ha káli, foszforsav, mész, nitrogén van a növényben, fel kell tenni, hogy a növény fel is használja őket, mikor épít; ez a föltevés annyival jogosultabb, mert a

növény nem él meg az olyan talajban, melyben az alkotó részek közül egyik, vagy másik hiányzik.

Csak vázolni kívánom, hogy a növény, mint használja fel a talaj részeit testének fölépítésére.

A magban a csirát olyan burok veszi körül, melyben táplálónak van felhalmozva, a melyből csira fejlődése első idejében építkezik. A csira sejtjeiben megvan az élő anyag, a protoplazma. A protoplazmában a fény hatására zöld színű chlorofill szemecskék keletkeznek. A chlorofilltartalmu növény a fény és meleg felhasználásával kezd építeni, legelsőbben a levegőből asszimilált széndioxidból és vízből, olyan módon, hogy ebből a két oxigéntartalmu vegyületből oxigént küszöböl ki; ezért mondjuk, hogy a növény redukáló folyamatok közben építi fel szerves részeit a szervetlen anyagokból. Saussure szerint a növény legelsőben keményítőt fejleszt, még pedig, mint Sachs kimutatta, csak világosságon. Ez a megfigyelés vezetett arra a következtetésre, hogy a chlorofill növesztő erejének forrása a fény és meleg, melyet a Naptól kölcsönöz.

A növény csira alakjában még sem nitrogént, sem a talaj ásványi anyagait nem asszimilálhatja, azért, hogy már ez állapotában részarányosan fölépülhessen, ez anyagok, bár csekély mennyiségben, mind fel vannak halmozva a magban.

A talajnak ásványi eredetű, növény táplálékul szolgáló részeiről sok ideig tudomást sem vettek. Van Helmont úgy vélekedett, hogy a növény a talajból szerzi be vízszükségletét, de, mert ez a víz nem tiszta, sok talajrészt is mint tisztátalanság jut be a növénybe és ebből kerül ki a növény hamuja. Sprengel 1837—1839-ben mint a humuszelmélet-erős követője, úgy gondolja, hogy, mikor a növény a talaj humusz részével táplálkozik, ezekkel együtt ásványi anyagokat is vesz magába, mert azokra is szüksége van. Liebig már határozottan tagadja, hogy a növény a talajból szervesanyagokat asszimilálna és állítja, hogy csupán ásványi részeket asszimilál és vizet vesz fel bőven. Wiegmann és Colstorff nyerte el 1842-ben a göttingeni egyetem nagy díját, kísérleti

1871. Gróf Béli Kálmán Gyekébe, Kolozs megye, 4 hold Sauvignon és Semilion, 4 hold Carbenet szőlőket.

1871. Gróf Teleki Miksáné Kendi-Lónán 1 hold asztali szőlőt, Krakóba, Alsófehérm., 4 hold Sauvignon és Semilion, 4 hold Olasz-Rizlinget, 2 hold Carbenet- és egy hold erdélyi Leányka szőlőket.

1871. Báró Szentkereszty György Hosszú-Aszón, Kis-Küküllő megyében, 8 hold R.-Rizlinget; Bokajba, Hunyadmegye, 4 hold fehér és szürke Burgundit, egy hold fekete nagy Burgundit, mely a hosszú-aszói Oprortoval kitűnő bürös bort szolgáltat.

1872. Bucher Miksa Agárdon Maros Torda megye, 8 hold R. Rizlinget, 1 hold asztali szőlőt.

1872-ik év után 1885-ig rohamosan fejlődött a fajszőlők ültetése, míg 1885-ben meggyesen megtaláltuk a phylloxerát Klosternenburgból szállított R.-Rizling ültetvényeken.

Ezután már megszűnt az európai fajszőlők ültetése; elején a szőlőtulajdonosok kétségbeesve nem tudták mihez fogni. Míg később a földművelésügyi m. kir. miniszterium nagy áldozattal több szakembert kiküldött Franciaországba a phylloxera elleni védekezést tanul-

mányozni, ezen tanulmányutazás után elhatározottat előbb azon amerikai fajok ismertetése, melyek a phylloxerának teljesen ellentállanak, azután a különböző fás és zöld oltásnemeket, melyekkel a szőlők felújítását eszközölni lehet.

Megjegyzendő, hogy a földoltás valódi magyar találmány, melyet Pécsen már 1834-ben csináltak a rossz fajok kiirtása céljából, akkor nagyban oltották az *Alexandriai muskotályt*, melyet ott ma is pécsi muskotálynak neveznek, ezt tőlünk tanulták a franciák, ez a legjobb oltási forradást is mutatja.

Végül szénkénnel fenttartható európai szőlőültetvények fentartását hozták ajánlatba. Mindezen előnyök tanulmányozása után következtetett az adaptatio kérdése, mert az amerikai fajták csakis 30—35 százaléki tartar-mazó meszes talajt bírják ki, azon felül elpusztulnak, (Clorosis) sárgaságba esnek.

Most meg a szénkénnel az a baj van, hogy túlkötött, nedves, kövecses és teljesen közet talajokon a szénkéngáz nem oszthatván el pontosan, ilyen helyeken nem érvényes.

Mindazonáltal mégis kevés olyan altalaj

van, hol vagy egyik, vagy másik védekezési módot ne lehetne használni szőlőfelújítási ültetésre; csak mindenesetre előre ügyelnünk kell, hogy 35—40 százalékos meszes talajba ne ültessünk szőlőoltványokat; másodsor olyan köves, kövecses altalajú réteggel bíró, kötött s nedves altalajokon ne szénkénezzünk.

Ezek figyelembevétel után a szőlők felújításához biztosan hozzáfoghatunk, mert csak is ezeknek figyelembevétel után lehet reményünk, hogy ezután is lesz sok és finom borunk.

Igaz másfelől az is, hogy a borpancsolókat ha nem is egész érdemük szerint, de mégis utóleri a nemez és büntetik; lehet reményünk, hogy még magasabb fokú büntetések is fogják sújtani a pancsolókat a termelőknél nagy gond, fáradsággal s költséggel szőlőjövendelmük kárpótlására, mert az lehetetlen, hogy egyes borpancsolók milliószám legyenek, s a szerencsétlenül járt, nagy költséggel felújított szőlőtulajdonosok ezekért megint tönkre jussanak.

Az igazság meg kell, hogy védje a szőlőtulajdonosokat, én ezt hiszem s remélem.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **superfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu superfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

alapon kimutatván, hogy a növények fejlődése szoros kapcsolatban van a talajvizben oldható ásványi sók mennyiségével.

Bizonyos, hogy mikor a növény keményítőt, vagy a keményítőhöz hasonló testeket készít, a milyenek a cukorfélék: az ásványi sók közül mindig szüksége van kálira, épen úgy mint a fehérjeféle szervesanyagok alkotásakor mindig foszfort használ fel. Hogy ez így van, bizonyítja az a körülmény, hogy a sok keményítőt készítő növények a talajból igen sok kálit vonnak ki, épen úgy, mint a cukrot termők; pl. a burgonya és a répa. Hogy milyen feladata van a kálinak a szénhidrát alakításában, még nem sikerült földeríteni: csak annyit tudunk, hogy a káli a növényben a szénhidráttal együtt vándorol.

Az is meg van állapítva, hogy a növény a kén, foszfort, nitrogént legszívesebben legmagasabb oxigéntartalmu savának sója alakjában asszimilálja és hogy a kálit, nátront, magnéziát, meszet és vasat is sók alapján tudja fölvenni.

Ezek után Liebig kutatásának azt az irányát, melylyel a talaj és trágya ásványi eredetű részei között a viszonyt igyekezett megállapítani, a leghelyesebbnek kell elismernünk, ami azonban nem zárja ki, hogy a trágya szervesanyag-tartalmát többre ne becsüljük, mint a hogyan a nagy tudós tette volt.

A szervesanyag-vegyületeknek, az ásványi sóknak illetően nagyra becsülése vonta maga után az ásványi, vagy műtrágya használatát.

Hogy milyen trágyát használ ma a magyar mezőgazda, annak bemutatására néhány trágya elemzése adatait az alábbi táblázatban állítottam össze.

E táblázat feltünteti, hogy vannak szerves és szerves eredetű trágyák. A szervesen a növény táplálékául szolgáló anyagok közül rendszeren csak egyet tartalmaznak, sőt, ha többféle van is bennük, hiányzik a szervesanyag.

A talaj okszerű megművelésén és helyes trágyázásán kívül harmadik feltétel a jól megválasztott vetés-forgó.

A természet munkája és a gazdálkodás művelete között, sok egyebet nem véve számba, főleg abban van nagy különbség, hogy a természet, pl. a természetes réten, ugyanabban az időben legkülönböző növényzetet fejleszt ugyanazon a talajon, a gazda ellenben mes-

terséges termesztéssel csupán azon igyekszik, hogy ugyanazon a területen egy időben egyetlen egy növényt természetesen. Lényeges különbség ez a termő talajra nézve is, a mit úgy fejezünk ki, hogy a rét növényzete arányosan, a gazdasági növények pedig egyoldalulag használják ki a talajt.

A gazdasági termesztésnek ez a sajátossága, a mely, ha Kühn hallei gazdaságában nem is vezet a talaj kimerüléséhez, bő termést még sem biztosít. De nem csupán a talajbeli táplálékanyagok gazdaságára, illetőleg egyoldalú kihasználására vezethető vissza, hogy a gazdára nem hasznos, ha több éven át ugyanabba a talajba ugyanazt a növényt veti; van egy másik ok is, a melyet még fel nem derítettek s egyszerűen a talaj unottságának neveztek; azt mondták például: ez a talaj már unja. már nem terem répát.

Ha már az unottság okát is megismerjük. A talaj beéredésénél említettem, hogy vannak bizonyos apró organizmusok a talajban, melyek, mint hisszük, előkészítik a talaj táplálékanyagait, hogy őket a növény anyagába fölvehesse. Ezek a termést elősegítő mikrobák. De mint mindenütt a természetben vannak élősdiek, melyek életfeltételüket abban lelik, hogy megtámadják a gonddal ápolt tenyészetet, mint pl. nagyban a hernyók, kukacok, vagy a milyenek a szőlő ellenségei közül a peronospora és fillokszéra; úgy vannak ilyen irányú, ellenséges mikrobák is, melyek megjelennek a talajban azonnal, mikor valamely kulturnövényt természetünk benne, minthogy a kultura a növényzetre is olyan hatással van, mint az állatra, az emberre, hogy szervezet veszít erős ellentálló erejéből. Ha ugyanabban a talajban több éven át termesztjük ugyanazt a kulturnövényt, végre ellenségei annyira elszaporodnak, hogy megakasztják egyoldalú termesztését.

Szerencse, hogy az a mikroba, a mi pl. a repának nagy ellensége, nem gátolja a buza termését.

A talaj egyoldalú kihasználása és unottsága mellett van még egy harmadik tényező is, mely a változtatott természet mellett bizonyít, de amiről rövid szóval beszámolni nem lehet.

A magot termő talaj a termő folyamat egész ideje alatt érintetlen marad, megtömődik, tömötté válik. Az elvetett mag között

elkerülhetetlenül tenyésznek gyomnövények, melyek kártékonyak, mert ők is elvonják részben a talaj termő erejét; ezenfelül a magtermés a termő terület erejét egészen lefoglalja anélkül, hogy a teljesen fedett felső réteg már évközben is éredhetne, holott kapás növények termesztésekor a talaj felszínét folyton lazítják, az meg nem tömődhet, a gyomirtás önként bekövetkezik és mert a talaj felszine laza, folyton érik, benne az erjedés nem szünetel, a nedvesség meg konzerválódik. Mindezek az okok, mert az embernek igen különböző termékekre van szüksége, bizonyos beosztásra vezettek a gazdaságban, a mely röviden abban áll, hogy ugyanazon a területen évenként más és más növényt természetnek, vagy bizonyos időközökben be sem vetik, hanem, többször megszántva, fekete ugarnak hagyják. Ez a vetésforgó vagyturnus.

A kiscgazda vetésforgója legegyszerűbb különösen homokon: krumpli — rozs váltokozva kerül a talajba. Ilyenkor a gazda a krumplit, mint kapás növényt trágyázza, mert ilyen módon tudja talaját attól a gyomtól legjobban megtisztítani, melynek magvai a trágyával együtt kerülnek a talajba.

Négyesforgó lenne: zöld takarmány (zabos bükköny, takarmányrozs) buza, árpa vagy zab, kapás növény (tengeri vagy krumpli; vagy esetleg a talaj megfelelő részén répa.)

Ebben az esetben a trágya a takarmánynövény alá kerül, melyet korán, még zölden, tehát a mag beérése előtt kaszálnak le, hogy a talaj termő erejét, a talajban felhalmozott kész növényi táplálékanyag gazdagságát a magtermés se foglalja le és hogy a talaj jókor beszántva, azaz őszi buza alá beéredhessék.

A vetésforgó megállapításában mértékadó a talaj minőségéhez mérten megválasztani a növényt, a forgóban tekintettel lenni arra, hogy az őszi mag vetése előtt olyan növény legyen, mely a talajról korán lekerül, hogy a talaj el ne gyomosodhassék, meg ne tömődjék stb.

Ez lenne a legegyszerűbb mód a különben termő talaj termő erejének fokozására, vagy legalább jókarban tartására; van azonban sok eset, mikor mélyebbre ható javítást kíván valamely talaj.

Az eddig mondottakból világos, hogy a gazda a szokásos talajművelő módokkal folytonosan a művelés alatt levő réteget forgatja, a melyben, ha nem eléggé mély, felhalmozott növényi táplálékanyagbeli gazdagsága nincs kellő mértékben kihasználva és a növény folytonosan a trágyával a talajba kerülő növényi táplálékokra szorul. Ez esetben a talaj mélyítése megokolt. A talaj mélyítését fokozatosan kell végezni, pl. az olyan talajt, mely 15–16 cm. mélyen volt szántva, nem lehet egyszerre 30 cm. mélyre szántani, mert ilyenkor olyan vastag réteg nyers vadföld vetődik fel, a mi be nem tud éredni, nem válik termő talajjává, természetlen marad, minthogy rendszeren hiányzik belőle a humusz. A talajmélyítést lehet fogatos erővel is végezni, de sokkal célszerűbb erre a célra a gőzekét használni.

(Folytatjuk.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Rétek trágyázása A legtöbb gazdaságban a rétekre kevés gond fordítatik. mert nemesak hogy trágyázásban ritkán, de rendszeren

Trágyafélék.

Megnevezés	Nedvesség	Hamu	Szervesanyag	Mész	Káli	Foszforsav	Nitrogén
Istállótrágya	65.35	13.81	20.84	0.16	0.44	0.72	1.60
Száritott marhatrágya	14.50	32.33	53.17	0.45	1.27	2.32	2.76
Száritott sertésrágya	10.04	47.16	42.80	0.29	0.92	2.26	1.99
Denevér-guanó, kőszertű	8.06	83.6	8.34	—	0.55	10.10	0.68
Denevér guanó, bogárrészek	24.21	13.37	62.42	—	0.58	3.32	7.50
Denevér guanó, nyirkos pép	73.76	7.26	19.18	—	0.47	1.71	2.15
Losonci tőzeges ürülék nyersen	69.53	5.34	25.13	—	0.28	0.65	1.46
Losonci tőzeges ürülék szárazon	22.52	35.71	41.77	—	0.46	1.20	1.86
Budapesti szemétrágya	—	—	—	—	1.24	0.80	0.52
Superfoszfát	—	—	—	vizben oldható	—	16.0	—
"	—	—	—	"	"	22.0	—
Csontliszt sáperfoszfát	—	—	—	"	"	15.20	0.53
"	—	—	—	"	"	18.50	0.46
Káli superfoszfát	—	—	—	"	"	8.90	12.97
Ammonium superfoszfát	—	—	—	"	"	12.0	2.60
Csontliszt	—	—	—	összes	"	11.70	2.03
"	—	—	—	"	"	14.8	3.44
Ammonium szulfát	—	—	—	Ammoniak	"	—	25.16
Chilissalétrom	—	—	—	salétrom	"	—	93.37
Thomas-salak	—	—	—	összes	"	22.00	—

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

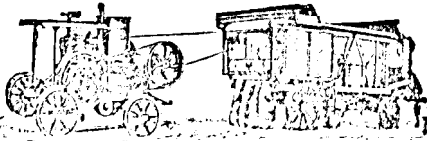
Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 7.

1077.

LEGJOBB ÉS LEG-
OLCSÓBB HAJTÓERŐ

a „GNOM“ benzin-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemb. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

Motor-Locomobile.

és okszerű ápolásban sem igen részesülnek. Helyén való ez olyan helyeken, a hol a rét áradásoknak kitett, tehát mélyebb fekvésű részein fekszik a gazlagnak, a hol a természet maga gondoskodik a természetben elvont tápanyagok visszapótlásáról, s a lerakódó iszapban visszaadja bőséges mennyiségben mindazon tápanyagokat, a melyek a rét növényzetének buja fejlődéséhez szükségesek. Ellenben olyan helyeken, a hol ilyen könnyű szerrel nem lesz arról gondoskodva, bizony igen sokszor beáll azon állapot, hogy rétjeink termése úgy mennyiségre, min minőségre jelentékeny csökkentést mutat, mert a rét növényzete is a tápanyagok legnagyobb részét a talajból veszi, s így azoknak hiányában a jobb fűfélék kivesznek s helyüket igénytelenebb, de egyszersmint takarmány értékkel nem bíró gyomok foglalják el.

Igaz ugyan, hogy egy jó rét növényzetét jelentékeny mennyiségben pillangósvirágú növények alkotják, a melyek nitrogén szükségletüket a légkörből pótolják, de azért ezeknek is szükségük van más növényi tápanyagokra mivel pedig a rét széna és sarjú termése után származó trágya a szántóföldön lesz felhasználva, gondoskodni kell arról, hogy az ezekben elvitt növényi tápanyagok másként pótoltassanak.

Az a kérdés merül fel itten, hogy mely tápanyagok pótlására szorítkozzék a gazda a rétek trágyázása körül. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a rét termésében különösen sok káli és meszet vonunk ki annak talajából, pótlására fősúlyt fektetni, ha a rét talaja könnyebb homokos vagy tőzeges terület, mert nehezebb minőségű talajokon annak hatása nem lesz olyan szembeötlő.

Az istállótrágya alkalmazása a rétekre mivel az a legfontosabb növényi tápanyagokat együttesen tartalmazza, igen megfelelő, de ritka esetben van a gazda azon helyzetben, hogy abból még a rétek is juttathasson; azt a táradtságot pedig kevés gazda veszi magának, hogy komposztot készítsen a rétek trágyázására, a mely tulajdonképpen a rét legmegfelelőbb trágyája s ezért a rétek hiányzó tápanyagait legegyszerűbben az egyes műtrágyafélék alkalmazásával pótolhatjuk.

A káli-trágyák közül legcélszerűbb a 10—12%-os káinitnek, vagy a 40%-os káli-trágyának alkalmazása, mely utóbbi olcsóbb volta mellett még gazdaságos is. A többi káli-tartalmú trágyák nem tartalmazzák a káliit oly mennyiségben, hogy aránylag olcsóbbak lennének.

A káli-trágyák azonban csak abban az esetben tudnak érvényesülni, ha a talajban a többi tápanyagok is elegendő mennyiségben vannak jelen s azért különösen kötöttebb talajú réteken — mivel ezek gyakran foszforsavban is hiányt szenvednek — tanácsos a káli-foszfátrágya alkalmazása, a melyet sok helyen igen szép sikerrel alkalmaznak s melylyel nemcsak a termésmennyiség fokozódik, hanem a termés minősége is javul.

+ **Néhány szó a cukorrépa minőségének fokozásáról.** Nem közönyös sem a gazdára, sem a gyárosra nézve, hogy a beváltásra, illetve a feldolgozásra kerülő cukorrépa milyen cukortartalommal bír és milyen arányban áll ezen cukortartalom a répa nemcukor alkatrészeihez, mert okszerű beváltást feltételezve a cukortartalom véteik irányadóul s a gyáros is szívesebben fizet többet az olyan répáért, a melynek cukortartalma lehetőleg magas, a melyben a cukor és nemcukor alkatrészek egymásközi aránya kedvező. Minél kevesebb a répában a nemcukor, annál jobb, mert az ilyen répa feldolgozása könnyebb s

kevesebb cukorvesztéssel jár, mivel a répa minden 1%-nyi nemcukor alkatrésze ugyanannyi cukrot tart lekötve, a mi abból ki nem vonható. Ha a répában sok a nemcukor, ez rossz minőségre vall s mindig, vagy legtöbb esetben a talaj túlságos nitrogéntartalmára, illetőleg a frissen istállótrágyázott földre vezethető vissza. Azért közvetlenül a cukorrépa alá adni az istállótrágyát nem tanácsos. De mert a cukorrépa előveteménye a legtöbb esetben buza szokott lenni, ez alá sem alkalmazható az istállótrágya hátrányos hatás nélkül, mert tudvalevőleg akkor a magyar buzaféléseknek egyik leggyakoribb hibája jut érvénybe a megdülés s így nem marad más mód hátra, mint azt a buza előveteménye alá adni. Nem nagy baj ez olyan gazdaságokban, a hol a földek rendszeres 4—5 évenkénti trágyázásban részesülnek, de soványabb, tápanyagokban szegény talajokon nem marad más hátra — mivel a cukorrépa a talaj tápanyagtartalma iránt a lehető legnagyobb igényeket formálja — mint ezen a bajon műtrágyafélék alkalmazása által segíteni. Ha valahol, úgy a cukorrépa termelése körül a legkívánatosabb és indokoltabb a műtrágyafélék használata, speciálisan a szuperfoszfát és chilisalétromé.

A chilisalétrom alkalmazása inkább csak a növény első fejlődési stádiumára szorítkozzék s mint fejtrágya alkalmaztassék 2—3 adagban oly formán, hogy a fejtrágyázásra szánt mennyiséget 70—100 kg.-ot 2 részre osztjuk s annak felét a vetés előtt, felét a kikelés után szórjuk el, hogy az a növény gyors fejlődésre készítse, hogy ellenségeinek ne legyen hosszúidőn át kiszolgáltatva. A szuperfoszfát alkalmazása tavasszal vetés előtt kell történnie, amikor 150—200 kg. alkalmazása lesz körülbelül a megfelelő mennyiség kat. holdanként. A szuperfoszfát különösen a répa minőségére hat jótékonyan s ezért annak az alkalmazása sohasem lenne elmulasztandó kivéve sok és könnyen felvehető növényi tápanyagot tartalmazó talajnemeket, a hol annak alkalmazásával szembeötlő eredmények amúgy sem érhetők el.

+ **Termeljünk Hanna árpát.** Ámbár a sörárpák ára ma távolról sem olyan magas, mint volt ezelőtt 10—15 évvel, s így annak termelése sem jár ma már olyan haszonnal, mint annakelőtte, mégis a közönséges takarmányárpánál sokkal magasabb áron értékesíthető s így minden gazdának oda kell törekednie, hogy amennyiben talaji es égalji viszonyai megengedik, kizárólag csak sörárpát és pedig a legjobb minőségűt termelje. Mert igaz ugyan, hogy kedvező viszonyok között a takarmányárpa is szenved olyan változásokat, melyek némiképpen a sörgyártásra is alkalmassá teszik, azonban sörgyártásra igazán alkalmas árpát csakis az úgynevezett sörárpák után lehet termelni. Ezek héjvékonyságával, lisztességével a közönséges takarmányárpa soha sem versenyezhet. Sörárpát nagyon sokfelét ismerünk s az volt eddig a bajunk, hogy hangzatos reklámok után indulva, nagyon sokféle árpával kísérleteztünk s ennek következtében nem fejlődhetek ki vidékenként jellegűk, azaz egy és ugyanazon árpa termővidék sörárpája sem volt egy minőségű, ami az értékesítés szempontjából igen nagy baj volt. Az országos növénytermelési kísérleti állomás érdeme, hogy hosszas egy évtized óta tartó kísérleteivel megállapította, hogy a magyarországi viszonyok közé legjobban a Hanna árpa illik bele, ez adja a legnagyobb terméseket s a legjobb minőségű árpát. Ez van különben ezidőszert a sörárpák közül leginkább elterjedve s így ennek a sörárpá-

nak általános elterjedését lehet leghamarabb remélni. Amidőn tehát hosszas kísérlet és higgadt megfontolás után a növénytermelési kísérleti állomás ezt kimondotta, nekünk gazdáknak nem marad más hátra, mint e tanácsot követni s Hanna vetőmagra szert tenni, mert bizonyos immár, hogy ezzel fogunk legjobb eredményeket elérni. Nem elég azonban e vetőmagot beszerezni, ez egymagában még nem biztosít a jó eredményről. A sörárpa termelésénél bizonyos szabályokat ha nem tartunk, kedvező eredményre nem számíthatunk. Eltekintve a termelésre használható talaj minőségétől, az alkalommal csak azon szabályokat ismertetem röviden, amelyek nélkül jó sörárpát termelni nem lehet. Mindezek előtt tudni kell, hogy az árpának legjobb előveteménye a kapás növény, ezek között is legjobb a cukorrépa, következik azután a takarmányrépa, a burgonya. Nitrogéngyűjtő növények után árpát ne termeljünk. A talajnak igen gondos megmivelését kívánja; legyen a talaj finomra elaprózva, de hengerrel erősen lenyomni nem szabad. Közvetlenül az árpa alá nem tanácsos igen mélyen mivelni a talajt, noha az árpa mély mivelést, ha a talajba előbb répa került, igen meghálálja. Különösen óvakodjunk az igen laza talaj mély mivelésétől. Az árpának nem szabad friss trágyás földbe kerülni, mert ez az árpa minőségének ártalmára van. Mérsékeltén kell használni a nitrogén trágyákat s bőven a foszforsavat. Az istállótrágya vagy a salétrom fokozza ugyan a termést, de árt a minőségnek. A sörárpának igazi trágyáját a szuperfoszfát képezi. Igen fontos dolog továbbá a sörárpát géppel vetni, de csakis 3—4 cm. mélységre; ritkán sem szabad vetni, mert így két növény lesz, ami nagy hiba, mert az oldalhajtások csak lapos szemű adnak, a melyek később is érnek be. Lóheréje csak lassan szárad, ez pedig az árpa színének ártalmára van. Ha közé okvetlenül kell lóherét vetnünk, akkor inkább nyulszakukat vessünk, mely az aratásig nem nő annyira, hogy az árpának ártalmára váljék. Csak tökéletes megérés után arassunk, nem pedig tejes vagy sárga éréskor. Siessünk azután kazalba hordani, hogy ezáltal a megázástól óvjuk.

+ **A vadrózsák mint alanyok.** Sok rózsavesztésért, míg azt a tapasztalást szereztük, hogy a vadrózsákat, a melyeket alanyul vesszünk, igen meg kell válogatnunk.

Annyit töprengtünk a fölött, miért hogy egy és ugyanaz a rózsza, egyenlően szép alanyba szemezve vagy ójtva, olyan különbözőn tenyészik. Így, a míg az egyik szép piros hajtással vigen terjeng, a másik csak csenevész sárgáshalvány ágacskákat hajt, s éveken át alig képes egy kicsi koronát növeszteni, holott az előbbinek már méter hosszú vastag hajtásain számtalan szebbnél-szebb rózsza nyílik.

Végre, sok kárvallás után, nagy megfigyeléssel és próbákkal rájöttünk, hogy a sötéthomályos kemény levelű alanyba nem szabad thearózsát ójtani vagy szemezni. És aprólevelű vadrózsába sem.

Csupán a fényes nagylevelű vadrózsát lehet a thearózsának alanyul használni. A homályos levelűbe még hybridrózsát szemezhetünk, ámbár azt is jobb fényes nagylevelű vadrózsába nemesíteni.

Az aprólevelű vadrózsát pedig semmi esetben se használjuk alanyul, mert abban minden rózsza elcsenevész, — s még a kuszó rózsza is csak rövid hajtásokkal sinylődik s nem fejlődik kuszóvá.

SÁRGA KRISTÓF fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok-, gallérok-, kéze-lők- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kihazasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szal-on-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek továbbá valódi **Linoleum** minden széles-ség és nagyságban.

Hazai pokróczok, utazó- és gyapju-takarók a leg-olcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (rolettk) minden nagyságban kaphatók!

Valódi kősmárki **londamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.**

1003.

HAZAI LAPSZEMLE.

A „Köztelek“ legutóbbi vasárnapi számában a „Jahresbericht über die Neuerungen und Leistungen auf dem Gebiete der Pflanzenkrankheiten“ című mű V. kötete után gazdáink előtt bizonyára érdekes tárggyal, a burgonyának a burgonyavész, főleg pedig a burgonya varasbetegsége ellen való pácolásával foglalkozik s az e téren folytatott kísérletek eredményeit a következőkben ismerteti:

Frank, a berlini gazd. főiskola volt tanára, mind a burgonyavész, mind a varasbetegség ellen azt ajánlotta, hogy a burgonya gumóit akkor, mikor a rügyek még szunyadnak, pácolják be 24 órán át 2%-os bordói lébe (100 liter vízre 2 kgr. rézgálicot és 2 kgr. égetett meszet számítva).

A burgonya varasbetegsége ellen Amerikában újabb leginkább szublimátoldatot vagy pedig formalinoldatot ajánlanak pácul.

Igy Jones kísérletei szerint az olyan földön, amelyen a pácolatlan gumók után a termés 22%-a szenvedett varasbetegségben, ha a vetőgumókat gyenge szublimátoldatban (100 liter vízre 94 gr. szublimátot számítva) 30 percen át pácolták, nem termett több, mint 3-8%nyi varasgumó; akkor pedig, ha a gumók 2 órán át formalinoldatban (100 liter vízre 400 gr. formalint számítva) pácoltattak, a termésnek csak 1-0%-a szenvedett varasbetegségben.

German is tett kísérleteket úgy szublimát mint formalinoldattal, mégpedig különböző erősgű oldatokban különböző ideig pácolva a burgonyát.

Kísérleteink eredményei a következők voltak:

1. A pácolatlan parcellán termett 392 kg. burgonya, ebben 64% varas, 5% nagyon varas, értéktelen;

ezzel szemben, ha a gumók 0.1%-os szublimátoldatban 1 órán át pácoltattak, termett 320 kg. burgonya, ebben 27.5% varas. 0 nagyon varas.

2. A pácolatlan parcellán termett 364 kg., ebben 82.5% varas, 17.5% nagyon varas;

ezzel szemben, ha a gumók 0.1%-os szublimátoldatban csak 1/2 órán át pácoltattak, termett 325 kgr., ebben 35.5% varas 0 nagyon varas.

3. A pácolatlan parcellán termett 319 kgr., ebben 67% varas, 0 nagyon varas;

ezzel szemben, ha a gumókat olyan formalinoldatban, a melynél 100 liter vízben 6.7 liter formalint oldottak, 1/2 órán át pácolták, termett 262 kgr., ebben 27% varas, 0 nagyon varas.

4. A pácolatlan parcellán termett 488 kgr., ebben 69.5% varas, 12.5% nagyon varas;

ezzel szemben, ha a gumókat olyan formalinoldatban, a melynél 100 liter vízben 3/3 liter formalint oldottak, 1 órán át pácolták: termett 407 kgr., ebben 37.5% varas, 0 nagyon varas.

5. A pácolatlan parcellán termett 391 kgr., ebben 60% varas, 5% nagyon varas;

ezzel szemben, ha a gumókat olyan oldatban, mint a 4 ik kísérletnél, de 2 órán át pácolták, termett 354 kgr., ebben 24% varas, 0 nagyon varas.

E kísérletekből először is az tűnik ki, hogy úgy a szublimátoldat, mint a formalinoldat a varasbetegséget minden alkalommal jelentékenyen csökkentette; de összehasonlítva a pácolatlan parcellák termését a pácolt parcellák termésével, ezeken a termés kisebb-nagyobb mértékben mindig szintén megcsökkent.

Másodszor Garman kísérleteiből kitűnik, hogy a veszélyes szublimátoldat a formalinoldattal bátran helyettesíthető, mert a formalinoldat hatása vetekedik a szublimátoldat hatásával.

Harmadszor kitűnik a kísérletekből, hogy inkább használjuk gyengébb formalinoldatot s pácoljuk abban a burgonyát hosszabb ideig, mint erősebb oldatot rövidebb pácolási idővel, mert az erősebb oldat, mint az a 3) alatti kísérletből kiderül, a termést jelentékenyen csökkenti.

A „Gazdasági Lapok“ két legutóbbi számában a mostanság olyan nagy érdeklődést keltő Hegelund-féle fejési mód és annak eredményei vannak szakszerűen ismertetve. Ezen fejési eljárás mikéntjéről közöljük a következőket:

A tőgyet nem mossuk meg, hanem egy puba, de mégis érdes tiszta kendővel, (nagyon megfelelő, ha ilyen gyapjút zsákból készítünk) teljesen tisztára dörzsöljük és pedig annak minden részét, valamint a csecsbimbókat is, hogy a tőgyön levő por, szőr, piszok és felhámrészeket a dörzsölés által onnan lekerüljenek, nehogy a tejés alatt a tejbe hulljanak bele. Ugyancsak ezért állítjuk a fejőedényt is oldalt s nem a tőgy alá annak tisztítása alatt, mert nyilvánvaló, hogy a dörzsölés által leváló tisztátalanságok éppen bele-sullanának az alatt lévő fejőedényünkbe.

A tőgynek illetően tisztogatása, vagyis ledörzsölés által elősegítjük még a csecsek megmerevedését is (mi, ha be nem állt, a bimbóval addig játszunk, míg ez bekövetkezik), sőt a mi fontosabb: a zsirgolyócskák, melyek a tejszővek felhámsejtjei között vannak, ezen erőművi izgatás folytán könnyebben válnak le s így egy jobb minőségű, vagyis zsirosabb tejet nyerünk. A megmerevedés bekövetkeztekor, — mely beáll, mihelyt a csecsekben érezzük a tejet — kezdődik a fejés.

Ekkor megfogjuk vagy a két mellső, vagy a két hátsó csecsbimbót — mindig száraz kézzel és teljes marokkal, illetve tenyérrel — úgy, hogy az első szorítások a csecsen csak lassan és sohasem teljes erővel történjenek; ezután mindig erősebben és erősebben folytatjuk a fejést. Teljes marokkal kell megfogni a csecset úgy, hogy a hüvelyk és mutató ujj felső része a csecs tövéhez jusson közel s ezen két ujj a csecset mint egy gyűrű övezze körül; ez megtörténvén, megkezdjük ezen két ujjunkkal a szorítást — miközben a középső, majd aztán a gyűrűs és végül a kis ujjunkat szorítjuk rá a csecsekre a leirt sorrendben.

Ezen sorrendben, tehát felülről haladva lefelé, kell végeznünk mindenkoron a szorítást, mert a tej csak így fog erős sugárban kiszorulni a csecsből. Vigyázzunk arra, hogy folyton felváltva folyjon a két csecsből a tej, vagyis mikor a jobb kéz kiszorította a bal tőgyrészt csecsből a tejet, akkorára már a jobb tőgyrészt csecset szorítsa a bal kéz, hogy a tej folytonos sugárban folyjon a fejőedénybe a figyeljünk arra is, hogy minden egyes szorításnál a csecsben levő tej az utolsó csöppig kiszorítottassék. Így folytatjuk a fejést, míg csak a tőgynek mellső két csecse ki nem ürül és csak ezután szabad a tőgy hátsó csecsinek kifejéséhez hozzálátnunk; mert az a fejőember, ki munkáját megszakítás nélkül, de e mellett gyorsan végzi, több tejet fej ki, mint az, aki vagy a csecset vagy a kezét változtatja, habár mindkettő jó fejő is. Midőn a mellső csecsekre megyünk át s folytatjuk azt is oly módon, mint az elsőknél végeztük s ha ezek is kifejetteknek látszanak, akkor újra visszamegyünk még egyszer a mellső s ezek után ismét a hátsó két csecshez.

Semmi néven nevezendő húzogatója a csecsbimbóknak a fejés végeztével (mint sok helyütt ma is szokásban van) nem jó, mert ez a tehénnek fájdalmat okoz s ezáltal előáll a sok kecskecsü tőgy a tehenészetünkben; hanem a fejés végén is a rendes szorításokat alkalmazzuk s legfeljebb feltolhatjuk néha jobban a kezeinkkel a tőgyet, mint az elején a fejésnek. Az itt leirt módon a tőgy annyira kiürítve lesz, a mennyire szokás a rendes kifejésnél s ezt követi az úgynevezett Hegelund-féle utőfejés. Ennek az utőfejésnek tulajdonképpen nemcsak az a célja, hogy a tőgyben visszamaradt legzsirosabb tejet kifejjük, hanem az is, hogy a további tejképződést előmozdítsuk, illetve fokozzuk.

Az első kézfogás a Hegelund-féle utőfejésnél a kiszorítás, mely úgy történik, hogy megragadjuk a két mellső csecset mindkét kézzel s egészen szétterpesztett, de felfelé

álló ujjakkal és felnyulunk a tőgy legfelső részéig, majd innen egy lefelé irányuló gyengéd nyomással illetve huzással lehuzzuk az itt levő tejet a csecsbimbóba, melyet a már ismert módon megragadva, a tejet onnét kiszorítjuk. Ezen kiszorítást a mellső csecseken egymásután háromszor végezzük, ügyelve arra, hogy a csecsekből a tej mind egy csöppig kiszorítottassék. Ugyanezen kézfogásokat ugyancsak háromszor egymásután a hátsó csecseken is végezzük.

Midőn ezzel készen vagyunk, akkor következik az úgynevezett fellökés, mely a borju által a tőgyre gyakorolt fellökést vagy feldőfést akarja helyettesíteni. A két mellső csecset gyöngéden kezünkbe megfogva háromszor egymásután gyorsan s elég erősen fellökjük a tőgyet egész a hasfalig úgy, miként azt a borju vagy a bárány szokta csinálni. A háromszori gyors fellökés után kiszorítjuk a csecsekben felgyülemelt tejet, vagyis három fellökést egy kiszorítás követ s majd ugyanazt még kétszer ismételjük. Ugyanígy járunk el a hátsó csecseknél is. A fellökéseket egymásután gyorsan s jó erősen alkalmazzuk, de azért vigyázva, hogy ne erős ütés érje a tőgyet, mert ekkor a tehénnek fájdalmat okozunk s nem fog nyugodtan állni.

A háromszori fellökést a masszírozás követi. A tőgynek jobb felét megfogjuk kitárt markunkkal, fent elől a jobb kezünkkel s ugyancsak fent hátul a balkézzel ott, hol a tőgy kezdődik, s egy félkörű irunk le, midőn kezünket lehuzzuk úgy, hogy a hüvelyk ujj felőlünk s a másik négy ujj a tőgy jobb felének tulsó oldalán legyen; mikor össze ért, (elől a két hüvelyk, hátul a négy másik ujj), akkor egy gyöngéd lökessel feltoljuk a tőgyet majdnem a hasfalig s a tőgynek leesése, illetve visszaesése alatt ugyanazon úton (mindig kissé hozzá nyomva ujjaink hegyét a tőgy falához) felmegyünk kiindulásunk helyére. Ezen mozgását kezünknek még kétszer ismételjük s a harmadszori feltaszítás után ügyesen megkapjuk a tőgy jobb felének mindkét csecsbimbóját s a szokásos módon kiszorítjuk a tejet, mely ez alatt a tőgyben, illetve a csecsekben összegyűlt. A szorításnál az ujjak mindig felülről lefelé haladva szorítsanak.

Ezen masszírozást is gyorsan végezzük, hogy mintegy himbálózó mozgásba jöjjön a tőgy s ügyeljünk különösen arra, hogy ujjaink hegyei mindig egy bizonyos gyöngéd nyomással tapadjanak a tőgyhöz, úgy a le, mint a fel, vagyis a visszahúzás alkalmával is. A masszírozást szintén háromszor végezzük egymás után, vagyis háromszor szorítjuk ki a csecsekből a felgyűlt tejet. A tőgy másik, tehát bal felén ugyancsak így járunk el.

Jó lesz azonban óvatosan bánni a tőgygyel a masszírozásnál, mert ha gorbomba kézzel látunk a masszírozáshoz, a tehén — kivált eleinte — lábát emelgeti s tipegni kezd, ami azt mutatja, hogy fájdalmat okozunk neki.

A masszírozás befejeztével következik a tőgynek egyszeri fellökése. Nem úgy azonban, mint az első fellökésnél, mivel itt nem háromszor lökjük fel a tőgyet, hanem csak egyszer, vagyis az egy fellökést azonnal követi a kiszorítás. Azonban ezt is háromszor alkalmazzuk, és pedig úgy a mellső, mint a hátsó csecseken is.

Ezzel készen volnánk az utőfejéssel s ezután még csak arra szorítkozunk, hogy a csecsekben netalán még összegyűlt tejet egyszerű kézfogásokkal úgy a mellső, mint hátsó csecsekből 2—3 szor kiszorítjuk. Az itt leirt kézfogásokat a leirt módon és a leirt sorrendben kell alkalmaznunk s ettől soha el ne térjünk, mindig ügyelve arra is, hogy a kézfogások erősen, de ne gorbombán végeztessenek a fejő által. Különösen ügyeljünk azonban a masszírozásra, mert ha ezt durván csináljuk, akkor tehencink egy része nem fog nyugodtan állni, s rugni, nyugtalankodni kezd, mi a tejmenyiség csökkenését vonja maga után.

Ami pedig a fejési időt illeti, arra nézve

határozottan állítom, hogy ezen utánfejes egy vagy legfeljebb két percet vesz csak igénybe még az esetben is, ha a fejő ember nem valami ügyes munkás. Ez volna tehát a tehének helyes kifejeése s ez az érdeme *Hegelund* dán állatorvosnak s a dán fejesi tanfolyamok rendezőjének, ki egy egységes rendszerbe foglalta több mint 30 évi tapasztalatait — s ez által Dánia vajtermelését, illetve annak emelését nagyban elősegítette.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgató-választmánya 1903. évi április hó 27-én, (hétfőn) d. u. $\frac{1}{2}$ órakor — *Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében* — rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja
az elnökség.

Tárgyak:

1. Március 23-iki választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Penztári jelentés január, február, március hónapokról.
3. A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének megkeresése.
4. Monostori gazd. tanintézeti ösztöndíjak ügye.
5. Földmivelsügyi miniszter leirata a külkereskedelmi szerződések tárgyában.
6. Földmivelsügyi miniszter leirata a racka gypaju értékesítése ügyében.
7. O. M. G. E. megkeresése a hadsereg-ellátás kérdésében.
8. Társegyletek megkeresései.
9. Új tagok bejelentése.
10. Ülés napjáig beérkező tárgyak.
11. Indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Figyelmeztetés!

Figyelmeztetjük gazdaközönségünket azon körülményre, hogy

a tavalyi (1902. évi) termésű magtengeri még eddig mindenütt csiraképtelennek bizonyult.

Jó lesz tehát — vetés előtt — **sürgősen csiráztatási próbát** tenni azzal s ha 4—6 nap alatt a csirázás meg nem indul, más vetőmagot kell beszerezni.

E célra legjobb

a tavalyelőtti (1901. évi) termésű tengeri mag, mely igen szépen csirázik.

Ilyen beszerezhető: az »E. G. E.« védnöksége alatt álló

„Erdélyi Kereskedelmi Társaság”-nál, Kolozsvárt, *Petőfi-u. 7. sz. alatt, hol a magnak kitűnő csirázási eredménye is látható.*

A mennyiség, illetve a készlet korlátozott s éppen azért **csak az idejében való rendelések lesznek elláthatók.**

*

— **Losonci báró Bánffy Jenő.**

nagybirtokos, a főrendiház örökös tagja és egyletünk alapító tagja f. hó 20-án hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt életét és munkásságát főképpen a mezőgazdaságnak szentelte és marosszentkirályi birtokán a szó igazi értelmében vett mintagazdasá-

got folytatott. Egyletünk működését folyton élénk figyelemmel kísérte, közvetlenül azonban nem gyakorolt arra befolyást, miután állandóan birtokán tartózkodott. A közélet kérdéseivel mint Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottságának tagja és mint az ev. ref. egyházmegye gondnoka foglalkozott; mezőgazdasági kérdésekben általánosan elismert szakteknély volt; tanácsait sokan kikérték, véleményét pedig a legteknélyesebb gazdák is elfogadták és így indirekte az általánosabb érdekű gazdasági vagy gazdaságpolitikai kérdések kialakulására is rendesen döntő befolyást gyakorolt.

Mint gazda folyton lépést tartott a haladó korrall és kiváló szorgalmával, példás takarékoságával, birtokát nemcsak mintaszerűvé alakította át, hanem folytonosan növelte, jó példát mutatván az újabb nemzedéknek arra, hogy miként kell és miként lehet a magyar földet magyar kézben megtartani, jövedelmeztetni és gyarapítani.

Mint ember, humánus, mindenki iránt jó indulatu, hivalkodás nélküli főúr volt, ki nek asztalánál az egyszerű polgárember is gyakran töltötte kedélyes, hangulatteljes órákat.

Családot nem alapított és így áldásdús, munkás életének gyümölcsét a család ifjabb nemzedékei öröklék és bizonyára úgy, amiként ő, továbbra is gyarapítani fogják.

Hazarészünk és egyletünk egy igazi gazdát, a társadalom egy nemeslelkű főurat veszített. Áldás lengjen emléke felett!

— **A szarvasmarhatenyésztés fellendítése.** A földmivelsügyi miniszter körrendeletet intézett a vármegyei és városi törvényhatóságokhoz, melyben rámutat tenyészmarhákivitelünkre, melynek észlelhető emelkedése a mily örvendetes egyrésztől, de a köztenyésztés érdekeit is veszélyeztetheti, ha csak párhuzamosan gondoskodás nem történik arról is, hogy az ország némely vidékén, különösen kifogástalan tenyésztésanyagban jelentkező felesleg az ország határain belül a szarvasmarhatenyésztés tekintetéből hátramaradottabb vidéken elhelyezést nyerjen. A miniszter felhívja a törvényhatóságokat, hogy az ebadó alapot, valamint az állattenyésztési célokra használható tőkét és annak évi jövedelmét a községeknek, sőt kisgazdáknak is tenyésztehenek vételére mérsékelt kamatozású és rövid lejáratú kölcsönökre adják ki. A szóban forgó érdekek szempontjából felhívja a miniszter a törvényhatóságok figyelmét arra is, hogy a húsvágási szabályrendeleteknek a szopós borjúk levágását korlátozó intézkedéseit a legszigorúbban ellenőriztesse és amennyiben e szabályrendelet ilyen irányban intézkedéseket nem tartalmazna, annak megfelelő kiegészítése felől haladéktalanul intézkedés teendő.

— **Komlótermesztési kísérletek.** A kolozsvári komlótermesztési vándortanárs azon kéréssel fordul a komlótermesztőkhez, hogy tennének ez évben komlóültetvényeikben kísérletet aziránt: hogy lesz sikeresebb a termés? ha tőkénként 1—2—3, esetleg 4—5 indát hagynak meg s futtatnak fel? A cél tehát az, hogy a helyi s talajviszonyoknak megfelelőleg kikutattassék *fajtanként*, hogy egy-egy tőkén hány inda adja a legtekőtebb termést? Erdeklődő s kísérletező termelők, ha közvetlenül a szaktanárhoz fordulnak, úgy megkapják a részletes feljegyzési ívet. Ugyancsak kutatás célját fogja képezni a nyár folyamán az is, hogy komlótőkénként milyen hosszúságú inda terem legtöbb tobozt? Ezenkívül a tobozszüret legalkalmasabb időpontjának (vidékenkénti) meghatározása szintén tudományos megfigyelés tárgyát fogja képezni: de az ezirányú kérdőívek később küldetnek ki.

— **A köztenyésztés emelése.** Érdekes statisztikai táblázat van előttünk arról, hogy a földmivelségi miniszter a köztenyésztés emelésére mily összegeket fordít. A múlt évben 394,469 koronát költött a földmivelségi kormány erre a célra, ebből 4165 bika, 1749 sertés, 216 kos, 8031 baromfi szereztetett be és osztatott ki. A *tenyészállatvásárokat* 57,133 koronával segélyezte a kormány. A köztenyésztés emelésére fordított költségek egyébként folytonosan emelkednek. Míg 1889-ben összesen 6000 apaállat osztatott ki, a múlt évben már 14,061 apaállat került kiosztásra, mindazonáltal a költségek nem is egészen száz-ezer koronával emelkedtek. A tenyészállatok vételárában nyújtott kedvezmények összege tavaly 335,336 korona volt.

— **Mi a sörárpa jellege?** 1. A *tisztaság*, tehát ne legyen benne idegen mag, de törött vagy feles szemek sem; 2. *kiegyenlített azaz minden szem egyforma fejlettséggel birjon*; 3. *fajhű*, mert különböző eredetű árpamag csirázása is egyenetlen; 4. a hl. súlya 66—70 kg. legyen; 5. a *szín* fehéres-sárgástól a világos-sárgáig váltakozhat. Hibás az árpa, ha szürkés-sárga, (megázott aratás idején); ha a szem hegye félig barnult, ok: gombák, következmény: rossz csiraképeség; vöröses szín, ha a szem garmadában fülledt, aminek következménye megint a gyenge csiraképeség. További kellékek: 6. a szem héja legyen vékony, sima; 7. a csiraképeség 95%, a tisztaság 98%; 8. hibátlan szag s penészmentesség; 9. lisztes törés; 10. legalábbis 65—68%-os keményítő-tartalom, a protein-tartalom ne haladja meg a 10%-ot.

— **A magyar méz sikere.** A nemzetközi méhészeti kiállítás magyar osztályának erkölcsi és anyagi sikerei okullással szolgálhatnak a magyar mezőgazdáknak, hogy a kormány céltudatos, helyes irányítása mellett a magyar gazda terméke a külföldi verseny mellett is jó áron elkél. A földmivelségi miniszternek első gondja volt, hogy a magyar méhészek megfelelő jobb és több méz előállítására tanítasanak. Most, midőn a méhészek nagy része kifogástalan terméket állít elő; ezt az illetékes fórumnak, a fogyasztó külföldeknek a méhészekkel bemutatta. A osztrák mézkereskedelem a legnagyobb mértékben figyelmére méltatta kitűnő magyar mézünket és a kiállítók jegyzékét igénybe véve, máris jelentékeny megrendeléseket eszközölnek. A nemzetközi méhészeti kiállítás magyar osztályát érdekel tanulmányozta *Gudeff István*, a bolgár kereskedelem- és földmivelsügyi miniszterium felügyelője Szófiából. Kiváló figyelmet fordított a magyar földmivelsügyi miniszter azon intézkedéseinek alapos megismerésére, melyekkel aránylag oly rövid idő alatt a magyar méhészet oly fokra való emelését elérte, a minővel egy állam sem dicsekedhetik. Nevezetesen a gödöllői állami méhészeti gazdasági berendezése költötte fel figyelmét, hogy hasonló intézet alapítása iránt kormányának ajánlatot tehesen. A magyar méhészet megjelenése a nemzetközi kiállításon az értékes sikereknek egész sorozatát eredményezte.

— **Az országos gazdasági munkás és cselédsegítő pénztár** gróf Keglevich Gábor elnöke alatt tartott ülésén dr. Fáy Gyula ügyvezető-igazgató jelentést terjesztett elő a pénztár állandó gyarapodásáról. Ebben az évben önként jelentkezett tagnak 21,736, a pénztárnak nyugdíjra beiratkozott 22,600 tagja van, ezenkívül 163 birtokos 3122 cselédjét nyugdíjra biztosította, az alapító tagok száma 1248, az alapítványok összege 142,519 korona. Hogy mily szépen nyilatkozik meg a bizalom az intézmény iránt, kitűnik abból, hogy naponként átlag 240 új tag jelentkezik. A pénztár ebben az esztendőben 1402 esetben járult tagjainak segélyére.

— **A vetések állása és a mezőgazdasági állapot,** a magyar királyi földmivelsügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján.

Április hó első napjaiban még meglehetősen

szárazság és eléggé enyhe időjárás uralkodott, de már április hó 8-tól kezdve megváltozott az időjárás, a mennyiben azóta kisebb megszakításokkal csaknem folyton esik az eső és hűvösebb lett. Gyakran voltak a lefolyt időszakban kisebb, sőt különösen a nyugati részeken erősebb mérvű havazások és fagyok, április hó 18-án pedig erős hóvihár volt az országban, leginkább nyugaton és északnyugaton és az ország nagy részében, főleg azonban a nyugati részeken 19-ére virradóra rendkívüli nagy dér és fagy, mely csapások nemcsak a korábban fakadó szőlőkben és virágzó gyümölcsfákban, hanem a kikelt tavaszaikban is helyenként jelentékeny károkat okoztak.

A sok eső az őszi gabonafélékre, különösen a búzára és sok helyen a rozsra is nagyon jótékony hatást gyakorol; mérsékelten azonban helyenként ma is hallható panaszok a vetésekben mutatkozó fagy, egér- és féregokozta foltok miatt, mindazáltal az őszi vetések nagy átlagban ma már mégis valamivel jobban állanak, mint a múlt hetekben, mi főleg a koraiakra áll, a melyek a zord, száraz telek sokkal jobban túrték, mint a későiek. Az Alföld némely részén a tulságos eszések miatt a vetések bokrosodása a normálisnál erősebb lévén, előfordul, hogy a buzavetéseket több helyen legeltetik. A korai rozs ugyancsak az Alföldön már szárba indul. A sok helyen erősen megrikult őszi repce pedig néhol már virágbimbójában van, sőt a déli részeken itt-ott virágzik is. A tavaszi korai vetések, nevezetesen a járó buza, zab, árpa, lóhere és lucerna a sok eső következtében jól keltek és meglehetősen gyarapodnak is, csak hogy szórványosan ezek is szenvedtek már az április havi hideg időjárástól; a korai kukoricavetések a déli vidékeken csirázna és itt-ott kelnek. Általában azonban a kukoricavetés csak most folyik, illetve a dombos vidékeken csupán a talaj előkészítése van napirendben. A répa- vetések elég jól keltek s fejlődnek, csak hogy ezek is mint általában az összes tavaszi és őszi növényzet szárazabb és melegebb időt kívánnak.

A burgonya ültetéshez már sok helyen hozzáfogtak, sőt néhol a korait el is ültették.

A mesterséges takarmányfélék kielégítően fejlődnek, hasonlóan a rétek és legelők is. Utóbbira a jószág már kijár és elég jól él rajta.

A szőlőkben a munkálatok folyamatban vannak; sajnos, a korán fejlődött szőlők az április havi hideg, havas és fagyos időjárást máris megsínylették. Néhol a korai hajtás lefagyott. A zord tél által okozott fagykárak is mindjobban mutatkoznak, különösen a takarlatlanul maradt szőlőkben.

— **A nagyenyedi tenyészállat-kiállítás.** Az „Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület” Nagyenyeden 1903. május hó 4-én díjazással egybekötött V. tenyészállat-kiállítását rendezti. A kiállítás főbb feltételei: *Pénzbeli jutalomra* csakis kisbirtokosok tarthatnak igényt (5–100 holdas kisbirtokosok). Azon apaállatokkal, melyek I. államdíjjal lettek jutalmazva — eladás esetén — az állam megkinálendő. Díjakat csak alsófehérvármegyei tenyésztő nyerhet. Idegen vármegyei birtokosok tenyészállatai *elismerő oklevéllel* tüntethetők ki. A díjak és oklevelek odaitélése felett a bíráló-bizottság határoz. A bíráló-bizottság gr. Teleki Árvéd, Szász József és Tóth Miklós vármegyei nagybirtokosok elnökeik alatt 20 tagból áll. A bíráló-bizottságnak hivatalból szavazati joggal bíró tagjai: az állami ker. állattenyésztési felügyelő, az állami törvényhatósági központi és járási állatorvosok, továbbá az egyesületi titkár. A díjak odaitélésénél a magyar erdélyi fajtánál, továbbá a havasi és pinzgaui fajtánál különös figyelembe veendő az, hogy lehetőleg a vármegyei szarvasmarha-, sertés- és juhtenyésztésről szóló szabályrendelet értelmében a köztenyésztésre használt egyes fajták utáni egyedek (ivadékok) azon tenyész- körből származzanak, ahol azok tenyész- körbe indokolt. A kiállítás kezdete 1903. május 4-én d. c. 9 órakor. Helyszín Nagyenyed város

vásártere. A díjak 1903. május hó 4-én d. u. 5 órakor a helyszínen, kedvezőtlen idő esetében a városház nagytermében fognak ki- osztatni. A kiállításra felhajtott állatok elhelyezéséről és mérsékelt takarmány beszerzéséről a gazdasági egyesület titkársága gondoskodni fog. A kiállításra felhajtott állatok után térdíj nem szedetik. 1903. május 1-éig be nem jelentett állatok csak azon esetben helyeztetnek el a kiállítás területén, ha még ott erre alkalmas hely üresedésben van. A kiállításra bejelentett és a kiállítás napján eladott tenyészállatok árának 2%-je az eladó tulajdonos által a gazdasági egyesület alaptökéjének javára az egyesület pénztárába, a kiállítás helyszínén befizetendő. A díjak következőleg állapítatnak meg: I. Magyar erdélyi fajtánál: a) *községi bikák díja*, gondozás, jöltartás, ápolás, jámborság tekintetében: 3 állami díj 100 K., 2 egyleti díj 20 K. értékben; b) *községi bikák gondozóinak cseléd-díjazásaira* 3 állami díj 60 K., 2 egyleti díj 30 K. értékben; c) *kisbirtokosok által nevelt 1–3 éves bikák díja*, 2 állami díj 60 K. és 3 egyleti díj 30 K. értékben; d) *kisbirtokosok 4–8 éves teheneinek díja*, 2 állami díj 50 K. és 3 egyleti díj 90 K. értékben; e) *kisbirtokosok 1–3 éves üszőinek díja*, 3 állami díj 40 K. és 3 egyleti díj 30 K. értékben; f) „E. G. E.” által kifizetett 200 K. díj, 6 drb jól alakult tehén a 20 K., 4 drb jól alakult 1–3 éves üsző a 20 K. II. *Havasi és pinzgaui fajtánál*: a) *kisbirtokosok 1–3 éves bikáinak díja*, 2 állami díj 50 K. és 2 egyleti díj 20 K. értékben; b) *kisbirtokosok 4–8 éves teheneinek díja*, 2 állami díj 35 K. és 2 egyleti díj 20 K. értékben; c) *kisbirtokosok 1–3 éves üszőinek díja*, 2 állami díj 45 K. és 2 egyleti díj 20 K. értékben. III. *Sertések*: a) *kisbirtokosok vagy községek kanjainak díja*, b) *kisbirtokosok tenyész kocáinak díja*, 2 állami díj 35 K. és 2 egyleti díj 20 K. értékben. IV. *Juhok*: a) *kisbirtokosok kosainak díja*, b) *kisbirtokosok tenyészjuhainak díja*, 2 állami díj 25 K. és 2 egyleti díj 20 K. értékben. Az összes díjak értéke 1000 korona. Tenyész- tők és kiállító tenyészállataik bejelentése végett Székelyhidyi Viktor gazdasági egyleti titkárhoz (Nagyenyed); a szállítási kedvezményes igazolványokért pedig Meisner Ernő m. kir. állattenyésztési felügyelőhöz (Segesvár) forduljanak.

— **Gazdák figyelmébe!** Van szerencsénk a t. c. gazdaközöség becses figyelmét felhívni, hogy lóhere és lucerna magvakat: lóheréből tisztán háromszéki, elsőrendű, lucernából is a legjobb minőségűeket arankamentesítve, ólomzárólva árusítunk. Ezen kívül foglalkozunk répamagvak eladásával, melyek ugyancsak az eredeti legjobb forrásokból származottak. A midőn becses megrendeléseiket kérjük, egyben tudatjuk, hogy kívánatra mintával szolgálandunk és az árakat esetről- esetre tudatjuk. — *Az Erdélyi Gazdasági Egyesület védnöksége alatt álló Erdélyi Kereskedelmi Társaság.*

— **Jogi Tanácsadó (Önügyvéd) Most jelent meg!** Írták: Dr. Braun Fülöp ügyvéd és Ligeti I. Imre szerkesztő. Tartalmaz minden jogi tudnivalót, törvényeket, miniszteri rendeleteket, melyekre a gyakorlati életben szükség van. Adó, üzleti, peres, katonai ügyek, házassági törvény, építő iparosok képesítő vizsgájára vonatkozó tudnivalók stb., sőt még a f. év márciusban szentesített új kivándorlási és útlevétörvény is benne van. Ára füzve 4 korona, kemény kötésben aranyomással 5 korona. *Kapható és megrendelhető Ligeti I. Imre Bpest, József körút 19.* Legcélszerűbb a könyvet postautalványon a pénz előzetes beküldése mellett rendelni, mert az utánvételes rendelés külön költséggel jár, míg ellenben a pénz előzetes beküldése esetén a könyv bérmentve küldetik meg. 1098.

— **Bessemer festék (védjegy üllő) — tartós vasmáz.** Gazdasági üzemekben évek óta használják oly vastagrétegű festésre, a melyeket az elrozsdásodástól megóvni óhajtják, a Bessemer-festéket (védjegy üllő), mely az ólompirt valamint az olejfesték-mázolatot minden tekintetben felülmúlja. A Bessemer-festék ezen jó birtéve azáltal nyer igazolást, hogy nagy ellenálló képessége mellett légköri és vegyi behatással szemben, jelentékeny ruganyossággal és felülrőpességgel bír, és hogy minimális mennyiségben a Bessemer-festék alkalmazásánál mindig

megtakarítható. Vasszerkezetek, vastetők, gerendák, oszlopok, rácsok, mezőgazdasági gépek, nem kevésbé, azonban valamennyi a szabadon levő tárgyak részére Bessemer-festékünk (védjegy üllő) mint legértékesebb mázolat ajánlható. Azt hisszük, hogy ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által gyártott festék, uradalmak, gazdaságok földbirtokosok körében teljes érdeklődésre fog találni. (1036. III.)

A legizlésebb fényképek és nagytások készülnék Ferenc és Társa műtermében Kolozsvár, Wesselényi-Miklós-u. 15. sz. alatt
Jutányos árak, pontos kiszolgálás. 1103.

Jámbor Mihály

magán

Táncz- és Vivóterme

Sétater-utca 10. sz.

Jámbor Mihály Kolozsvár elsőrendű tánczmestere május 1-től október 1-ig meghívásra uri házakhoz vidékre is elmegy tanítani. Levélbeni tudakozásra azonnal válaszol. 1104

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

(1004.)

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptökéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Zaloglevélkölcsonöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százaléknál, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os zaloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százaléknál és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4½%-os zaloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséymkötvények

Özv. gróf Pejácsevich Árthur né mező-öri uradalmában (u. p. Kolozs.)

vetőmagnak eladó
kertben nemesített

valódi székely tengeri,

mely május hó második felében elvetve 3 hónap alatt teljesen beérik; mult évi silány tengeri termő évben is a leg- szebb hozamot adta.

Ára ab Virágosvölgy állomás, zsák nélkül métermázsánként 20 korona.

Egy métermázsánál kevesebb nem szállítatik.

Ugyanott cinquantino tengeri

is kapható métermázsánként 16 koronáért. 1082.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ALDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti: 1009.

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával.

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is 240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára: 30 kr.

A füzetes kiadásban díszes bekötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárban.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;
a) kötetenként utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

—*—

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alólírt kiadókhöz intézendők.

—*—

Tájékoztató képes prospektust

vagy mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala:

BUDAPEST, VIII., Üllői-út 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet.

Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez.

Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műrekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,

irodalmi intézet részvénytársaság

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Tauffer Dezső

Vaskereskedése Kolozsvárt,

Takarékpénztár épület Mátyás király-
tér 8. New-York szálloda átellenében.

Távbeszélő 181. 1108

Nagy raktárt tartok mindennemű épület- és bútort vasalásból, szerszámokból, konyhafelszerelések, gazdasági eszközök, rudvasak, mindennemű lemezek, sodrony és kovácsolt szegek, gépszijjak, mindennemű tömitések, fedélpapíros, fonott menyezett. Gyors és pontos kiszolgálás.

— — — Előnyös árak! — — —

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-szintén összes női óvszerek) F. Berguand fils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott az „Erdélyi Gazda”-ból.

1080

„Kristály”

gőzmosó intézet Kolozsvárt,

a vasuti indóház átellenében.

Telefon szám 500.

A mai kor legújabb gépeivel felszerelve, gőz- és villanyerőre berendezve, mos, vasal női és férfi fehérneműeket gyorsan, a legszebb kivitelben, mintha csak új volna.

Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Felvételi helyek: Kolozsvárt Laskai Ferencz és fia, Kossuth L.-u 7.

Vidéken: Maros-Vásárhelyt Volster Kálmán, Gyulaféhvárt Weisz Dezső és társa utóda, Deesen Papp Jenő, Ludason Altmán Jakab, Zilahon Gerő Antal és Társa, Beszterczen Tabovics Sámuel, Déván Szöcs József kereskedők

1107

Kolozsmonostori vetőmag-vizsgáló állomás által

ólomzárolt

lőhere és luczernamag

előnyös áron eladó 50 kilótól fölfelé

Tudakozódní:

Hitelbank Áruraktárnál Kolozsvár,
Pályaudvar.

1024.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy üzletemet Egyetem-utca 2. szám alá helyeztem át, hol is raktáromon minden igénynek megfelelő saját készítményű czipőt tartok és mérték utáni megrendelést 24 óra alatt eszközölök.

Nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Sámson Izsák és Géza

url és női czipész Egyetem-u. 2.

1110

== A párisi világkiállításon ==
GRAND PRIX
 == a legnagyobb kitüntetés. ==

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

== BUDAPEST, V, Váci-körút 32. szám. ==

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound locomobiljait

„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit, továbbá: aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Erdélyrészi képviselő: Wessel Leo, Kolozsvár, New-York szálloda.

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivitel 120 telep üzemben. 1093

Bessemer-Festék

(védjegy álló) uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszyarak stb. részére kitünő szolgálatokat tesz.

Legtartósabb mázolat rozsdá ellen, mindennemű vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Mint famázolat is kitünő konzerváló szer. Jobb, ellentállóbb és olcsóbb, mint minium és olajfesték. 1036. III.

Ajánlattel és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
 a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alfa-Laval separator.

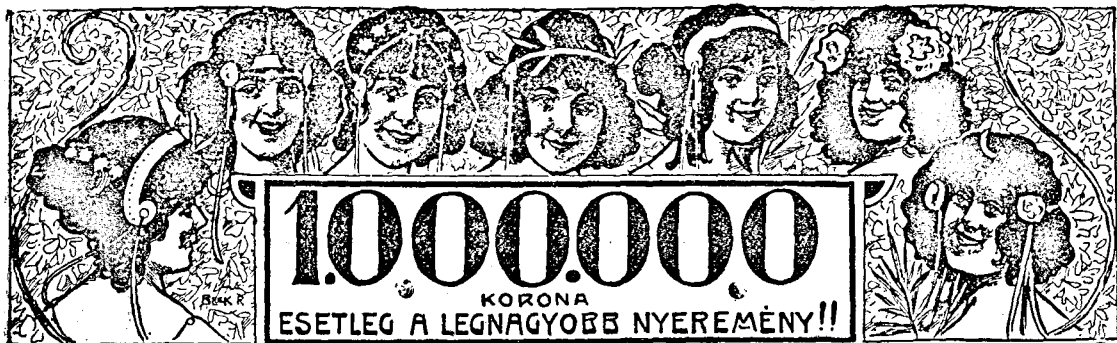
Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
 készséggel szolgálunk.

1018.

Alapított 1872-ben.
ZISKA J. utóda
Rostély György

mérleggyáros iroda és
raktár VI., Budapest.
Eötvös-n. 41. sz. Ajánlja
a legmegbízhatóbb gabna-
minőségi tiz- és százados
marhamérlegeit A buda-

pesti értéktőzsde szállítója
Arjegyzék ingyen és bér-
mentve küldetik. Kevésbé
használt mérlegek is kap-
hatók. 1088.

JEGYZÉKE az
55,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerencésebb esetben:
1.000.000 korona.

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
2 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	50000
1 " "	40000
3 " "	30000
3 " "	25000
3 " "	20000
3 " "	15000
36 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
437 " "	2000
303 " "	1000
1528 " "	500
140 " "	300
34450 " "	200
4550 " "	170
4550 " "	130
100 " "	100
4350 " "	80
3350 " "	40
55,000 nyer. és jut. kor. összegben	14.459,000

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.
Tíz millió koronánál többet nyertek nálunk
nagyraecsuult vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir.
szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára
újából kezdetét veszi.

110,000 sors-
jegy **55,000**

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát
az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt
sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennégy millió 459,000**
koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az
egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** terv-
szerű betétjei a következők:

egy nyolczad ($\frac{1}{8}$)	frt	—	.75	vagyis	1.50	korona
egy negyed ($\frac{1}{4}$)	"	1.50	"	3. —	"	"
egy fél ($\frac{1}{2}$)	"	3. —	"	6. —	"	"
egy egész ($\frac{2}{1}$)	"	6. —	"	12. —	"	"

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz be-
küldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos ter-
vezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azon-
nal, de legkésőbb

f. évi május hó 2-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Társa

bankháza

BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai:

FŐÜZLET: VI., Teréz-körút 46/a.

FIÓKOK: 1. Váci-körút 4.

2. Múzeum-körút 11.

3. Erzsébet-körút 54.

1086.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab osztálysorsjáték eredeti
sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben { utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm } A nem tetsző
mellékelem bankjegyekben (hélvegekben) } tölendő.

Pontos cím:

Olcsó kávé és tea

árak:		
1 kiló	Háztartási	frt 1.20
1 "	Portorico	" 1.30
1 "	Portorico	" 1.50
1 "	Cuba (finom)	" 1.70
1 "	Cuba (legfinomabb)	" 1.90
1 "	Gyögy (finom)	" 1.50
1 "	Mocca	" 1.40
1 "	Mocca (legfinomabb)	" 1.60
1 "	Arany Jáva	" 1.40
1 "	Arany Jáva (igen fin.)	" 1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt
kávéimat.

1 kiló	vegyes pörkölt kávé	frt 1.40
1 "	finom pörkölt	" 1.60
1 "	Cuba pörkölt	" 1.80
1 "	Cuba és mocca vegyes	" 2. —

$\frac{1}{4}$ "	Mandarin cs. kev.	frt 1.60
$\frac{1}{2}$ "	Háztartási	" 2.40
1 csomag	törmelék	" —.30

4 | kilós postaszáknál (melyben több fajta is küldhető)
2 | már vidékre is teljesen bérmentve és elvámolva küld

Balogh László

kávé- és tea-kiviteli üzlete BUDAPEST.
Főüzlet és iroda: VII., Rottenbiller-utca 12. sz.

Egy ipari szeszgyár üzletvezetője

keres egy mezőgazdasági

Szeszgyárat

bérbe venni.

Szives ajánlatok a lap
kiadóhivatalába „Szesz-
gyár“ jelige alatt kül-
dendők. 1092.

HERMANN E. varrógép és kerékpár nagy rak-

tára Kolozsvár, Egyetem-utca 6.
Ujjonnan berendezett **mechanikai műhelyemben** minden
mechanikai javítások olcsón, **Varrógépek!**
gyorsan és pontosan eszközölköztetnek.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel
ellátva 30—50 frtig. Egy karikahajós 65—80 frtig.
Egy Central Bobbin 86—90 frtig. Eredeti Howe C.
Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-
York, Balkara Cylinder stb. A varrógépnek kedvezménye:
Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gepeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6
frtig. Kerékpár tömlő gumi 2 frt 30 krtól 3 frtig. Kerékpár csengő 35
krtól 1 frt 50 krig. Kerékpár acéltű lámpa 2 frt 50 krtól 5 frtig stb.

Csakis készpénzért. 1109

Fehér Orpington tojás!

Angolországból behozott — fehér vagy
sárga — eredeti tenyésztőrs tojásai
darabonkint 2 kor.

Magyar Orpington darabonkint 50 fill.
Szétküldés a rendelések sorrendjében
történik. Gondos csomagolás önköltsé-
gen számítatik.

Rendeléseket elfogad: **Maurer János,**
1090. **Kecskömét.**

Eladó fajbaromfi és tojás!

Emdeni gunárok darabja 12 kor.
Bronzpulyka-kakasok „ 10 „
Pekingi kacsa „ 6 „

Tojás.

Emdeni lud tojás drbja 100 fill.
Bronzpulykatojás „ 80 „
Pekingi kacsa tojás „ 40 „
Plymouth tyuk tojás „ 20 „
Langshan tyuk tojás „ 20 „
Erdélyi fehér kopasznyaku tyuk tojás drbja 20 fillér.

Beszerezhető az **Uradalmi Intézőség**nél
Kendi-Lónán. 1079.

A kutyfalvi uradalomban
5 drb. magyar bika van

eladó,
a bikák 2 évet töltöttek, szépen fejlettek.

Értekezni lehet **Bedőházi Pál** urad. tisztartóval.
1084.

Restitutionsfluid
Kwizda fele

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
1 üveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő-és utóerősítőül, fizcomknál, inak merevségénél stb., az időmúlásnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a teneti védjeggyel valódi. Kapható Austr. — Magyarország valamennyi gyógyszerárában és gyógyszerkereskedésében. Főraktár: Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító.
1014. II

Fehér Miklós gépgyár részvény - társaság

Budapest, V. ker., Külső Váci-út 80. szám. 1076.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült mezőgazdasági gépeket, továbbá saját gyártmányu különböző gazdasági gépeit!

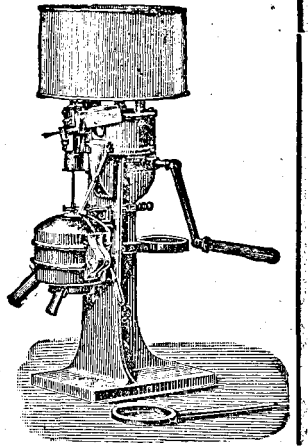
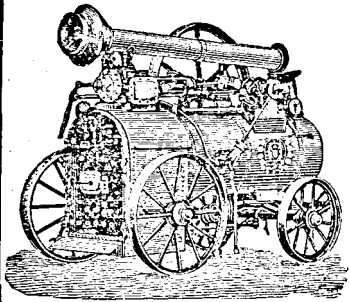
Csere üzletek köttetnek!

Használt és javított lokomobilok és gőzcséplő gépekben az ország legnagyobb raktára.

TEJFOLÓZÓ GÉPEK és teljes tejgazdasági berendezések.

Szakszerű fölvilágosítás és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Erdélyi összes vármegyékben cégünket **Wessel Leó** képviseli, Kolozsvárt, New-York szálló.

Gyár: Jókai-utca 4. szám. Kolozsvár.
Raktár: Mátyás király-tér 5.

Deutsch Miksa

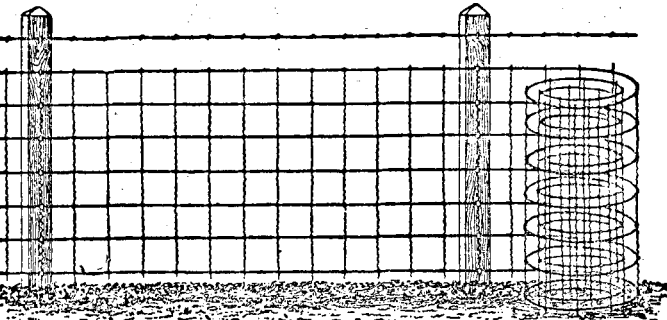
első erdélyrészi sebészeti műszerek, kötszerek, látszerek, testegyenítő gépek gyára, motor erőre berendezve.

A m. kir. Ferencz József tudomány egyetemi klinikák s a „Karolina“ orsz. kórház és az ezzel kapcsolatos Ideg- és Elmeorvosi intézet, valamint a „Veres-kereszt“ stb. vidéki kórház szállítója.

A hol járó, testegyenítő gépek, fűzők, Hessing módszer szerint, mű és végtagok és más e szakmába vágó gépek készülnek gyorsan, javítás, köszörülés tányoson és kifogástalanul eszközöltetik.

Ujjonnan berendezett üzletében és raktárában villanygépek, irrigateurok, első minőségű Párizsi látszerek, szemüvegek és távcsövek, Szolingeni zsebkések és ollók, borotvák, angol s francia köldök, has- és sérvkötők, gummi harisnyák, Dianna övök hőmérők stb. dús választékot tart jutányos árban. 1102.

BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSEK.

mint a legcélszerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva fölülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnyei: Olcsóság: 1 m. magasságu tekercsekben a következő árakon kapható: 1037.

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):
Körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:
Sodronyvastagság: 1.2 1.4 1.6 1.8 2.00 mméter
Ár méterenkint 40 45 55 60 65 fillér.

Czél szerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átmászást megnehezíti. A fonat csavart szálat — mint vékony sodronykötelet — a kerítés hosszirányában funak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összecusúsása ki van zárva.
Könnyű kezelés: Kézszel meghuzva, egyszerűen a faducokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat feszesége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összecusúsálódása ki van zárva. Feszítő sodro-

HAIDEKKER SÁNDOR

fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48. sz.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott
Hungária sodronyfonatát,

nyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodrony alkalmazva, a kerítés tetszés szerinti megmagasítható. — A tüskés sodrony méterenkint 6 fillér.
Számos elismerő levél áll rendelkezésre.
Továbbá gyárt: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle czélokra; csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtár-ablakrostályokat, bkör-szájkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyó rostályokat, borszűrőket, cséplő-gépekre való gabonaosztályozó-hengerket stb.
Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

HUBERT J. E. pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban. 1069.

Kishirdetések felvétetnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékeltezik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszti állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszti állást keres — Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszti állást keres.

6. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsájtja kívánatra a titkári hivatal.

7. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves családos egyén, aki jelenleg is egy 300 holdas birtok kezelője.

„Szilágymegyében fekvő circa 1200 holdas birtokomra azonnali belépésre gazdatisztet keresek, ki főleg az állattenyésztés, gyümölcskertészet és szőlőmivelés terén gyakorlott, a gazdasági számvitelt alaposan érti, évi 600 kor. készpénz és naturáliából álló javadalmazásra. Bizonyítványokat kér Dr. K. Tompa Arthur Kr.-Horváth, u. p. Szilágymegye Kraszna”

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — felvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,

50 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

jószágművelőnek,

jószággazdátónak,

esetleg: uradalmak üzemterveinek kidolgozását is elvállalja. Javadalmazást % -ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelenleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást komoly reflektánsnak: a szerkesztőség ad. 1043

Mezőgazdasági gépész, ki igen jó bizonyítványokkal rendelkezik minden a gazdaságban előforduló gépek szakszerű javítását és kezelését teljesen érti, mielőbbi belépésre állást keres. Szíves megkeresések kéretnek a következő címre: Tomán Ferenc okl. gépész, Kárpát-utca 18. sz. Kővári-telep, Kolozsvárt. 1080.

SÁMSON JAKAB

férfi szabó üzlete Kolozsvár, Egyetem-utca 2.

Ajánlja újonnan bevezetett férfi szabó üzletét és a legújabb szövetekkel dúsan felszerelt raktárát. 1106

Kovácsnak ajánljuk teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különlélek.

Mint a pap a szószéken prédikál, úgy adja elő a Verses Szentírás a szent történeteket, a világ teremtésétől a mai napig. E becses könyv négy kötetből áll és 9 K 60 fillérért kapható a Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben (Heves megye.) — Ugyanaz megrendelhető nagyobb kiadásban, egy kötetben, ára 10 K. 40 f. 1041.

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. 1038

BÉLHURUT
Kitűnő gyógyszere a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld. 1056

CORNIDES K
Felka (Szepesmegye). Erdei gyümölcsöket földolgozó telep.

Egy használt, de kijavított, jó karban levő Clayton és Shuttleworth gyártmányu „Monitor” herefejítő és dörzsológép jutányos áron és kedvező feltételek mellett eladó. Közlebbi felvilágosításokkal szolgál Wessel Leo Kolozsvár New-York szálloda. 1058

Gazdasági Kefeárak

képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi Soltész Ignác kefeárak, meszelők és ecsetek gyári raktára Budapest, V. k. Váci-körút 38/F.

Budapest, 1902. két I-ső díj

Általánosan elismert gyorsfejlődésű elsőrendű 2—3 éves

magyar

tenyészbikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.

— Kaphatók: —

Graf Teleki Arvéd úr

drassói urad.intézőségénél

Ugyanott kapható:

RIGAI LEN

100 kgtól kezdve á 36 korona.

Szállítunk a teljes vételár és a zsákok vétele után ab KONCZA. 1042.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk Bauer B. Gyula kezéget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

B. Bak Lajos

Ócsász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szallítója és az aranykoronás keresztbíró... tokosa...

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

Jutányosan eladók: — Százados — marha-mérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér — hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

őcska marhamázását új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész, BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Tyuktenyésztés

II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. Ára 3 korona. Nélkülözhetetlen minden baromfitenyésztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen letárgyal és pontos utmutatást ad. Ezen új kiadás tárgyalja az új opington tyukfajtát, az amerikai keltető gépeket és az amerikai kápanozást.

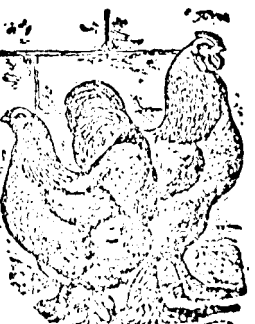
Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve

Hreblay Emil

állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 5. szám, II. em. 8. 1051

Fajkutyák.

Ajánljuk kitűnő vizsla, kopó, vadász és borzabeket, nyersen és idomítva; továbbá óriás szentbernáthegyi, ujföldi, dögök, orosz agarak, skóciai juhász-kutyák, magyar komondorok, uszkárok, törpe ebekék és kitűnő patkányirtókat, angoramacskákat, óriás füles baglyokat, élő és kítőmöt vadak, diszgalmbok, madarak; fajbaromfi, óriás lud, kacs, pulyka és tyukfajok, méhek és felszerelések, állattenyésztési eszközök, állattápszer készítményeket, állatokat gondozásra, nevelésre és gyógykezelésre ellogadunk, cseréket és vételeket kötünk. Árjegyzéket bérmentve küld: Diána-telep, Tar, Hevesmegye. 1078.

Eladó

Gyönyörű falusi

úri lakás

7 szoba és 2. hold szép gyümölcsös.

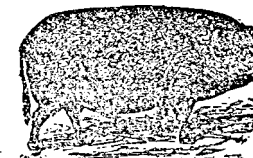
Bővebbet:

Adorjáni Károlynál

Havadt,

u. p. Erdő-Szt-György

Maros-Tordam. 1111.

Eladó

2 drb.

Poland Kina

tenyészkoça.

Czim G. G. alatt a

kiadóban.

(x)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

1013

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000 — K
Alapítványok	1268.080 — K
Tartalékok	111.053.60 — K

Összesen 1.779.133.60 K.

Első évi felesleg 90.349 — K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

DR. WÁGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak, mint betéti társaság.

Budapest, IX. Tinódy-u. 3.

Bécs XVIII.

Ajánlják föltűlmutathatlan

BORSZIVATTYUIKAT,

szabadal. „UNICUM“ phylloxera fecskendőiket

és az összes 1020

PINCZEFELSZERELÉSI CZIKKEKET,

legolcsóbb árak mellett, a legmegbízhatóbb kivitelben.

Első bpesti stanniol és fémkupakgyár hazánkban új iparág.

Jégyártó- és hűtőgépek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

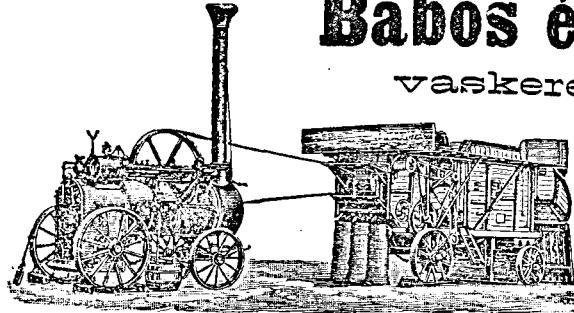
Babós és Társai

vaskereskedése

KOLOZSVÁRT,

Deák Ferencz-u. 25.

Telefon 351.

Gyári nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben Bencinmotorok és lokomobilok, Gősmotor cséplő készletek, szabadalmazott galyos perselyű kézi és járgányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Trieurök, Szecska és Répavágók, elismert legjobb „Montanier Drill“ sorbavető-gépek, Sack-rendsszerű és Perge-féle kisebb ekék stb.

Gépszíj, Gépolaj, Toyota gépkocsi és mindennemű technikai cikkek, Gabonassákok és Vismertes ponyvák, Olaj- és porosték ek Hollandi kence (Firniss) és mindennemű lackok, Pormentesítő olaj stb. — Pénz, könyv és iromány vasszekrények gyári raktára. — Raffia-háncs, Ojtóviassz, Résgálics és Permetező készülék.

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak.

1031.

Földbirtokosok,

gazdák és raktárvállalatok stb. figyelmébe. Ausztria-Magyarországon általánosan bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély kölcsön díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas szekrényponyvákat, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerelhetők be új és használt

telített ponyvák,

valamint szekérponyvák 7 korona és 9 korona, varrás nélkül egy daraból szöve csinva ponyvák 16 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendű lópokrócok.

Ocska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. 1070

Telefon 35—92.

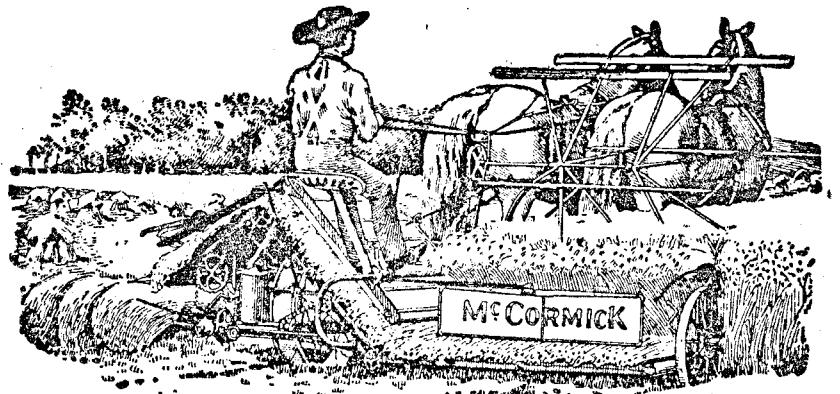
Sürgöny-cím: Nagel Adolf, Budapest.

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicago-i aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató

BUDAPEST, V., Váci-út 30.

Gyártmányok: Kéveköttőgép, „DAISY“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „MANILA“ kéveköttőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

Katalogusok ingyen és bérmentve.

Vezérképviselő: HIRSCHFELD KÁROLY Kolozsvárt.

1097

Simkovits Dániel

kocsikészítő KOLOZSVÁRT,

Radák-utca 4. szám alatt.

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe:

Szilárd, csinos és jutányos K O C S I készítményeit.

Javitások és újítások gyorsan és olcsón vállaltatnak. 1112.

Simmenthali üszök

megvételre kerestettek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

(z)